A' # 3.
68. 41-60

ΗΦΥΣΙΣ

ΕΤΟΣ Α'. ΑΡΙΘ. 3. 1 ΙΟΥΝΙΟΥ 1900

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ φρ. 16
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ φρ. 20

Διευθυντής καὶ ἐκδότης
ΦΡ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ὁδὸς Μαυρομιχάλη 16.

Η ΠΑΝΩΛΗΣ

Ἡ πανώλης δυστυχῶς εὑρίσκεται πλησίον ἡμῶν· καὶ ἐπειδὴ ἔχομεν ἄμεσον ἐνδιαφέρον εἰς τὴν μελέτην τῶν κατὰ τὴν νόσον ταύτην, θεωροῦμεν ἐπάναγκες νὰ μεταφέρωμεν ἐνταῦθα σημειώσεις τινάς.

★

ΑΙ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΕΠΙΔΗΜΙΑΙ

Ἐν Ἑλλάδι βλέπομεν τὴν Πανώλην τὸ πρῶτον καταλαβοῦσαν τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν Στ. Ἑλλάδα κατὰ τὸ 747, τὸ 1084 τὴν Μακεδονίαν, τὸ 1330 τὰ Χανία Κρήτης, τὸ 1348 τὴν Πελοπόννησον, τὸ 1368 τὰ Ἰωάννινα, τὸ 1372 τὴν Πελοπόννησον, τὸ 1375 τὰ Ἰωάννινα, τὸ 1391 τὴν Πελοπόννησον, τὸ 1409 τὴν Κρήτην, τὸ 1423 τὴν Βοιωτίαν, τὰς Ἀθήνας, τὰ Μέγαρα, τὸ 1431 τὴν Πελοπόννησον, τὸ 1456 τὴν Κρήτην, τὸ 1498 τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν Ρόδον, τὸ 1523 τὴν Κρήτην, Ρόδον, Κέρκυραν, Ζάκυνθον, Ἄρταν, Ἰωάννινα· τὸ 1557 τὰς Ἀθήνας, τὸ 1646 τὴν Κρήτην, τὸ 1673 τὴν Λευκάδα, τὸ 1688 τὴν Πελοπόννησον, Ναύπακτον, Ἀθήνας, Θήβας, Ἀταλάντην, Λαμίαν, Εὔβοιαν, Σκόπελον, Χίον, Σῦρον, Σαλαμῖνα, Κεφαλληνίαν, Ζάκυνθον, τὸ 1716 τὴν Χίον, Μυτιλήνην, Σάμον, τὸ 1718 τὴν Πελοπόννησον, καὶ πάλιν αὐτὴν τὸ 1741, ἐπίσης τὸ 1761, ἐπίσης τὸ 1784, ἐπίσης τὸ 1792 λίαν θανατηφόρως, ὡς καὶ τὴν Στερεὰν καὶ πολλὰς νήσους. Κατὰ τὸν λήγοντα τοῦτον αἰῶνα ἀνεφάνη εἰς τὴν Θεσσαλίαν τὸ 1814, εἰς τὴν Ἤπειρον, Κέρκυραν, Σάμον, Χίον, τὸ 1816 εἰς τὴν Πελοπόννησον, Λαμίαν, Λεβάδειαν, Ἤπειρον, Κέρκυραν, τὸ 1817 εἰς τὴν Κρήτην, διαρκέσασα 8 ἔτη καὶ θερίσασα τὸ πλεῖστον τῶν κατοίκων, τὸ 1822 εἰς τὰ Ἰωάννινα καὶ Παραμυθίαν, εἰς τὴν Εὔβοιαν, Τῆνον, τὸ 1827—1829 δεκατίσασα τὸν ἐν Πελοποννήσῳ Αἰγυπτιακὸν στρατὸν καὶ ἐξ αὐτοῦ ὁλόκληρον τὴν Πελοπόννησον, τέλος τὸ 1837 ἀνεφάνη εἰς τὸν Πόρον, προκαλέσασα 150 θύματα ἐπὶ 3316 κατοίκων.

★

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ

Ὑγρὰ κυρίως θερμοκρασία ὑποθάλπει τὴν ἐπέκτασιν αὐτῆς, ὡς ἐν Αἰγύπτῳ, ἔνθα ἡ ἀτμόσφαιρα εἶναι πάντοτε ὑγρὰ ἐν καιρῷ θέρους.

Χείριστοι κοινωνικοὶ ὅροι, ἤτοι ἔλλειψις τηρήσεως τῶν ὑγιεινῶν συνθηκῶν, δηλαδὴ ἀκαθαρσία τῶν πόλεων καὶ τῶν κατοίκων, συμπύκνωσις αὐτῶν, σιτοδεία, λιμός, δυστυχία, (misère), ἔλλειψις ἀερισμοῦ, διάφοροι καταχρήσεις, ὑπερβολικοὶ κόποι, ἀλκοολισμὸς καὶ τὰ παρόμοια ἐξαντλοῦντα τὸν ὀργανισμόν, προπαρασκευάζουσι μὲν εὔνουν ἔδαφος πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ διάδοσιν τῆς νόσου, ἀλλὰ δὲν προκαλοῦσιν αὐτήν, οὐδέποτε γεννωμένην αὐτομάτως, ἀλλὰ πάντοτε ἐκ μολυσμοῦ ἐκ προγενεστέρας νόσου.

Τὸ γένος, ἡ ἡλικία, ἡ φυλὴ οὐδεμίαν ἐξασκοῦσιν ἐπιρροὴν καὶ ἡ νόσος ἁλίσκει κατὰ γενικὸν λόγον καὶ τοὺς νέους καὶ τοὺς γέροντας καὶ τοὺς λευκοὺς καὶ τοὺς μαύρους. Ἐὰν εἴς τινας ἐπιδημίας ἡ μικρὰ ἡλικία καὶ αἱ γυναῖκες δὲν προσεβλήθησαν, σημεῖον ὅτι δὲν ἐξετέθησαν εἰς τὰς ἐκ τῆς νόσου προσβολάς.

Ὁ τοκετός, ἡ κύησις, ἡ ἐποχὴ τῶν ἐμμήνων, φυσικοὶ καὶ ψυχολογικοὶ λόγοι προδιαθέτουσιν ἐπίσης τὸν ὀργανισμόν, εὑρισκόμενον ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ παλαίσῃ κατὰ τοῦ μικροβίου τῆς νόσου, ὡς καὶ διάφοροι καταχρήσεις, αἱ προγενέστεραι νόσοι καὶ τὰ παροίμια ἐξαντλητικὰ τοῦ ὀργανισμοῦ.

Ἡ νόσος αὕτη ἐστὶ πασῶν φοβερωτέρα, διότι

ἐπὶ 100 προσβεβλημένων θνήσκουσιν οἱ 90· οἱ σωθέντες δὲν ἀναπροσβάλλονται εὐτυχῶς, ἀποκτῶντες ἀνοσίαν (immunite).

*

ΤΟ ΜΙΚΡΟΒΙΟΝ ΤΗΣ ΝΟΣΟΥ

Περὶ τὸ τέλος τοῦ 17ου αἰῶνος ὁ ἰησουίτης Athanase Kircher ἰσχυρίσθη ὅτι εὗρεν ἐν τῷ πύῳ τῶν βουβώνων ζωάριά τινα (animalcules), ἅπερ ἐθεώρησεν ὡς τὰ σπέρματα τῆς νόσου. Ἔκτοτε οὐδεμία ἐδόθη προσοχὴ πρὸς ἐξακρίβωσιν τοῦ νοσογόνου στοιχείου τῆς νόσου καὶ μόνον κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους ἠσχολήθησαν σοβαρῶς περὶ τοῦ μεγάλου τούτου ἀντικειμένου. Οὕτως ὁ Yersin, ἀποσταλεὶς τὸ 1894 εἰς Hong-Kong πρὸς μελέτην τῆς νόσου καὶ θεωρήσας τοὺς βουβῶνας ὡς χαρακτηριστικὴν ἐντόπισιν αὐτῆς καὶ ἐξετάσας τὸν ὀπὸν αὐτῶν, ἀνεῦρε μικρόβιον, θεωρήσας τοῦτο ὡς τὸ εἰδικὸν τῆς νόσου, ὅπερ ἐπίσης ἀνεῦρεν ἐν τῷ αἵματι καὶ τοῖς λοιποῖς ὀργάνοις τοῦ παθόντος τὴν νόσον ταύτην· μεταγενεστέρως δὲ ὁ Wilm καὶ ἐν τῷ ἐπιχρίσματι τῆς γλώσσης, ἐν τοῖς πτυέλεις καὶ τοῖς ἀποχωρήμασιν. Ὁ Kitasato, τὰς αὐτὰς μελέτος ποιούμενος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει εὑρισκόμενος, κατέληξεν εἰς παροίμια σχεδὸν συμπεράσματα. Ὁ Yersin, ἀποχωρήσας καὶ καλλιεργήσας τὸ μικρόβιον τοῦτο, ἠδυνήθη νὰ προκαλέσῃ τὸν θάνατον μυῶν, κονίκλων καὶ ἰνδοχοίρων ἐντὸς 24 ὡρῶν μέχρι 3 ἡμερῶν, ἀλλ' ἀπέτυχεν εἰς τὰ ἐπὶ τῶν περιστερῶν πειράματα αὐτοῦ, ἅπερ ἠδυνήθησαν μετ' ἐπιτυχίας νὰ ἐκτελέσωσιν οἱ Calmette καὶ Bosel. Διὰ τοῦ μικροβίου τούτου τῶν Yersin-Kitasato, ἄγαν δηλητηριώδους μεταδίδεται ἡ νόσος εἴτ' ἀμέσως διὰ τῆς ἐπαφῆς πρὸς τοὺς παθόντας εἴτ' ἐμμέσως διὰ τῶν ἐνδυμάτων καὶ ἄλλων ἀντικειμένων μολυνομένων ὑπ' αὐτῶν, ἤτοι ἐμπορευμάτων, ταχυδρομικῶν δεμάτων, ὡς καὶ διὰ τοῦ ἐδάφους, ἐν ᾧ τὸ μικρόβιον ζῇ καὶ ἐν βάθει 5—6 ἑ. μ. οὐχὶ ὅμως διὰ τοῦ ὕδατος, διότι ἐν αὐτῷ δὲν εὑρέθη τὸ μικρόβιον.

Διὰ τῶν μυῶν παρετηρήθη, ὅτι ἡ νόσος δύναται νὰ μεταδοθῇ. Τοῦτο μὲν ἐπιστημονικῶς κατέδειξεν ὁ Yersin εὑρὼν ἐν τοῖς ἐντέροις αὐτῶν ἄπειρον ἀριθμὸν μικροβίων τῆς νόσου, γνωστὸν ὅμως τοῦτο ἐτύγχανε πρὸ ἀμνημονεύτων ἐτῶν, οἱ ἰθαγενεῖς δὲ τῶν Ἰνδιῶν ἐλάμβανον μέτρα περὶ αὐτῶν, βλέποντες ἀσυνήθη θάνατον μυῶν ἐν τοῖς οἰκίαις ἢ ὁδοῖς τῶν κωμῶν αὐτῶν πολλάκις ἐγκατελείμπανον αὐτάς.

Καὶ μεταγενεστέρως ὁ Bocber (1881), ὑποστηρίζει τὴν σχέσιν ταύτην, καὶ ὁ Simond (1893) παρετήρησε τὴν σύμπτωσιν τῆς νόσου ταύτης μεταξὺ τῶν μυῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ πειραματικῶς κατέδειξε τοῦτο ἐπὶ κονίκλων, καὶ ἐν πολλαῖς ἐπιδημίαις ἐπίσης ἀπεδείχθη ὅτι οἱ μῦς, ἢ πρῶτοι αὐτοὶ νοσοῦντες ἢ ἐκ τῶν ἀνθρώπων παραλαμβάνοντες τὴν νόσον, χρησιμεύουσιν ὡς φορεῖς τῆς νόσου ταύτης καὶ διαδίδουσιν αὐτήν.

Τὸ μικρόβιον τῆς νόσου ταύτης ἐξασθενοῦται εὐκόλως διὰ τῆς καλλιεργείας καὶ ἐξασθενωθὲν χρησιμεύει, οὐ μόνον ὡς μέσον θεραπευτικόν, ἀλλὰ καὶ προληπτικόν.

*

ΠΡΟΦΥΛΑΚΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Μεταξὺ τῶν προφυλακτικῶν μέτρων κατατάσσομεν τὸν ἀντιλοιμικὸν ὀρρὸν (serum antipesteux). Ἐν τῇ Ἰατρικῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Παρισίων κατὰ τὸ 1897 ὁ Roux, προγενεστέρως δ' ὁ Brouardel (1896), ἀνεκοίνωσε τὰς παρατηρήσεις τοῦ Yersin, θεραπεύσαντος διὰ τοῦ ἀντιλοιμικοῦ ὀρροῦ παθόντας τὴν νόσον ταύτην.

Ἐν τῷ περὶ μικροβίων τῆς νόσου κεφαλαίῳ, εἴδομεν ὅτι τὸ μικρόβιον διὰ τῆς καλλιεργείας ἐξασθενοῦται καὶ ἐξασθενωθὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μέσον προληπτικὸν καὶ θεραπευτικόν.

Ὁ Yersin διὰ τῆς ἐπανειλημμένης καλλιεργείας τοῦ λοιμικοῦ μικροβίου καθίστησιν ἄνοσα μικρὰ ζῷα, διὰ τοῦ ὀρροῦ δὲ τούτου καθίστησιν ἀνόσους ἵππους διὰ τριῶν ἐνέσεων, 3 δι' ἑβδομάδος, μετὰ τὴν 3ην ἔνεσιν ἀφαιρεῖ αἷμα καὶ ὁ ὀρρὸς οὗτος ἐνιέμενος δὲν μεταδίδει τὴν νόσον εἰς ζῷα, ἀλλὰ καὶ θεραπεύει τὰ πειραματικῶς καθιστάμενα νοσηρὰ καὶ προφυλάττει αὐτὰ ἀπὸ τῶν μεταγενεστέρων πειραματικῶν ἐνέσεων. Ἐκ τούτων καταφαίνεται, ὅτι ὁ οὕτω παρασκευασθεὶς ὀρρὸς ἔχει δύναμιν προφυλακτικὴν καὶ θεραπευτικήν, ὡς τοιαύτην ἔχει καὶ ὁ ἀντιδιφθεριτικὸς ὀρρός.

Πρὸ παντὸς ὅμως, μέγας προφυλακτικὸς ὅρος, ἀπαραίτητος, εἶναι ἡ καθαριότης καὶ ἡ ἀντισηψία, ἣν δέον πάντοτε αὐστηρῶς νὰ τηρῶμεν, καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς ἐπιδημίας. Ὁμοίως καὶ ἡ ψυχραιμία τῶν ἀτόμων μεγάλως συμβάλλεται, ὑπὸ ὑγιεινὴν ἔποψιν. Ἄλλως τε καὶ φόβος δὲν δικαιολογεῖται κατὰ τοὺς χρόνους ἡμῶν, ὁπόταν βλέπωμεν τὴν νόσον ταύτην ἐξησθενημένην ὁδεύουσαν ἀνὰ τὰς διαφόρους πόλεις. Ἐκεῖνο ὅμως εἰς ὃ κυρίως πρέπει νὰ ἐφιστῶμεν ἐκ τῶν προτέρων τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἶναι ἡ καταστροφὴ τῶν τρωκτικῶν τῶν οἰκιῶν, τῶν μυῶν τούτέστι, οἵτινες ὡς εἴπομεν εἶναι οἱ κυριώτεροι φορεῖς τοῦ μικροβίου τῆς νόσου.

Τοιουτοτρόπως δὲ πάντες ἡμεῖς οὐ μόνον θέλομεν τηρήσει στάσιν ἀμυντικὴν ἀλλὰ καὶ

ἐπιθετικὴν καὶ καταστρεπτικὴν ἀπέναντι τῆς νόσου ταύτης ἥτις ἄλλως τε εὑρίσκεται καὶ ἐν τῷ τελειοῦσθαι, διότι μετ' ὀλίγον ἐλπίζεται ὅτι τελείως θὰ ἐκλείψῃ ἐκ τῆς ἀνθρωπότητος, ὅπως καὶ ἄλλαι νόσοι ἐμφανισθεῖσαι κατά τινα χρονικὴν περίοδον τελείως ἐξηφανίσθησαν κατόπιν.

ΔΙΑΤΙ ΔΕΝ ΕΧΕΙ
Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΛΛΑΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΝ;

Τοσούτους καὶ τόσον ποικίλους ἔτυχε ν' ἀναγνώσω ὁρισμοὺς τῆς δυνάμεως ἐκείνης τοῦ πνεύματος, τὴν ὁποίαν ὀνομάζομεν συνήθως φαντασίαν, ὥστε δὲν ἐνθυμοῦμαι συγκεκριμένως κανένα. Τοῦτο δὲ μόνον δύναμαι ἀδιστάκτως νὰ βεβαιώσω, ὅτι μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἀναμνήσεως, οὐσιώδης διαφορὰ δὲν ὑπάρχει κάμμία. Ἐκ πάντων τῷ ὄντι τῶν φανταστικῶν ἐνδαλμάτων, τὰ ὁποῖα δύναται ὁ ποιητὴς ἢ ὁ τεχνίτης νὰ παραστήσῃ ἤ, ὡς καταχρηστικῶς λέγεται, νὰ δημιουργήσῃ, οὐδὲν ὑπάρχει ὅσον δήποτε παράδοξον καὶ πρωτοφανές, τοῦ ὁποίου τὰ στοιχεῖα δὲν προέρχονται ἐκ τῆς μνήμης. Ἂν συνδυάσῃ τὴν μορφὴν τοῦ ἀνδρὸς μετὰ τῆς τοῦ ἵππου, ἂν τῆς γυναικὸς μετὰ τῆς τοῦ ὀψαρίου ἢ τὴν τοῦ ἐφήβου μετὰ τοῦ τράγου, πλάττει ἱπποκένταυρον, σάτυρον ἢ σειρῆνα. Καὶ ἂν μὲν ὑπάρχῃ ἐν τῷ συνδυασμῷ ἀναλογία καὶ ἁρμονία, λέγομεν περὶ τοῦ συνδυαστοῦ ὅτι ἔχει ζωηρὰν φαντασίαν, ἂν δὲ αἱ ἀναμνήσεις του εἶναι ἀμυδραί, ἀσύρραπτοι καὶ συγκεχυμέναι, συνειθίζομεν νὰ λέγωμεν, ὅτι στερεῖται τοιαύτης. Κατ' ἀμφοτέρας ἐν τούτοις τὰς περιστάσεις ἀντλοῦσιν οὗτοι ἐκ μόνης τῆς μνήμης αὐτῶν. Καθ' ὅσον αὕτη εἶναι ἰσχυρὰ ἢ ἄτονος, κατὰ τοσοῦτον διακρίνεται τὸ ἔργον κατὰ τὴν γονιμότητα ἢ τὴν ἔλλειψιν τῆς λεγομένης φαντασίας. Ἀλλὰ καὶ Σοφοκλῆς, ἂν ὑποτεθῇ τις, Ραφαὴλος ἢ Σαιξπῆρος, τὴν ὕλην τῶν ἔργων αὐτοῦ ἀντλεῖ ἐκ τοῦ ταμείου τῶν ἀναμνήσεων τῆς παιδικῆς καὶ τῆς νεανικῆς αὐτοῦ ἡλικίας. Τούτων ἡ μὲν τελεία ἔνδεια καλεῖται ἠλιθιότης, ἡ σύγχυσις παράνοια, ἡ δὲ εὐκρίνεια καὶ ὁ πλοῦτος μεγαλοφυΐα.

Προφανὴς κατάχρησις τῶν λέξεων εἶναι νὰ ὁμιλῶμεν περὶ τῆς δημιουργικῆς δυνάμεως τοῦ ποιητοῦ, ὅστις οὐδὲν πράγματι δημιουργεῖ, ἀλλὰ μόνον αἰσθάνεται, ἐνθυμεῖται καὶ συνδυάζει. Τί θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπινοήσωσιν ὁ Ἀριόστος, ὁ Τάσσος ἢ ὁ Βύρων, ἂν εἶχον ζήσῃ παιδιόθεν μεμονωμένοι ἐντὸς εἱρκτῆς, ἢ τίνα συγκομιδὴν ἠδύνατο ν' ἀποδώσῃ ὁ ἐγκέφαλος αὐτῶν ὁ οὐδεμίαν δεχθεὶς σπορά; Αἱ ὀλίγισται καὶ στοιχειώδεις αὐτῶν ἰδέαι θὰ εἶχον ἔκτασιν καὶ ποικιλίαν μικροτέραν τῶν παρὰ τοῖς Ἀλγογκίνοις καὶ Ἐσκιμώοις, περιοριζόμεναι, ὡς παρ' αὐτοῖς, εἰς μόνα τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν πεῖναν, τὴν δίψαν, τὸ ψῦχος καὶ τὰς ἄλλας σωματικὰς ἀνάγκας ἢ παθήσεις. Ἀλλ' οὗτοι ἀπεναντίας διήγαγον βίον πολυτάραχον καὶ περιπετειώδη τοῦ ὁποίου αἱ παντοῖαι συγκινήσεις ἀπετυπώθησαν ζωηρῶς καὶ βαθέως ἐν τῇ θαυμασίως ὠργανωμένῃ πρὸς ἀποδοχὴν καὶ διατήρησιν αὐτῶν μνήμῃ. Ταύτης μόνον ἡ ὑπεροχὴ διακρίνει τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς τεχνίτας ἀπὸ τῶν συνήθων ἀνθρώπων. Ὁ Δάντης ἔγραψε τὴν Κόλασιν, ἔχων πρὸ αὐτοῦ τὴν εἰκόνα τῆς ἀγρίως σπαρασσομένης ὑπὸ τῶν κομμάτων Φλωρεντίας καὶ περιέγραψε τὴν μακαριότητα τοῦ παραδείσου, ἀναλογιζόμενος πόσον θὰ ἦτο ὁ βίος του μακάριος, ἂν εἶχε παρ' αὐτῷ σύντροφον τὴν Βεατρίκην. Ἀλλὰ δυνάμεθα ἄρα νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐστερεῖτο τῆς δυνάμεως, ἣν ὀνομάζομεν φαντασίαν, διὰ τὸν λόγον ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ ποιήματι αὐτοῦ οὔτε ἰδέα, οὔτε εἰκών, μὴ ληφθεῖσα ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῆς ἱστορίας;

Οἱ λογοτέχναι τῶν κλασικῶν χρόνων οὐδέποτε ἢ τοὐλάχιστον σπανιώτατα ὁμιλοῦσι περὶ δημιουργίας, ἐπινοήσεως ἢ φαντασίας. Ταύτας ἔχουσιν ἀδιαλείπτως εἰς τὸ στόμα μόνοι οἱ γράφοντες κατὰ τὰς περιόδους τῆς ἐξαντλήσεως καὶ τῆς παρακμῆς. Μόνον ἀφοῦ σπανίσωσιν ἢ τελείως ἐξαντληθῶσι πᾶσαι αἱ εἰκόνες, ἀπαιτοῦσιν ἢ νομίζουσιν ὅτι ἀνευρίσκουσι παρὰ τοῖς εὐνοουμένοις αὐτῶν οἱ τεχνοκρῖται ἀδύνατον πρωτοτυπίαν. Αὕτη, ὡς ἀνωτέρω εἴδομεν, ἐν οὐδεμιᾷ ἐποχῇ εἶναι ἄνευ διαστροφῆς τῆς σημασίας τῶν λέξεων δυνατή. Οἱ μέγιστοι τῶν δῆθεν δημιουργῶν, δύνανται κατὰ μὲν τὰς περιόδους τῆς ἀκμῆς τῆς φιλολογίας νὰ ὁμοιωθῶσι πρὸς τὰ ἀκριβῆ καὶ στιλπνὰ κάτοπτρα, τὰ πιστῶς ἀντανακλῶντα ὡραῖον πρόσωπον ἢ ὡραίαν σκηνογραφίαν, κατὰ δὲ τὰς ἐποχὰς τῆς στειρώσεως ἢ ἐπιδίωξις τῆς δῆθεν πρωτοτυπίας εἰς οὐδὲν ἄλλο συνίσταται, ἢ τὴν ἀντικατάστασιν τῶν ἀκριβῶν τούτων κατόπτρων δι' ἄλλων, ὁμοιαζόντων πρὸς τὰ ἐπινοηθέντα χάριν ποιδιᾶς ὑπὸ τῶν ὀπτικῶν, ὅπως παριστῶσι τὰ ἀντανακλώμενα ἀντικείμενα διάστροφα καὶ παραμεμορφωμένα πρόσωπα, λ.χ. ἀπιστεύτως μακρά, ἢ παρὰ φύσιν συντετμημένα, κωνικά, τετράγωνα ἢ πυραμιδόσχημα. Ἀντὶ δηλ. πιστῶν εἰκόνων, γελοιογραφίας.

Ὅπως ἀδύνατον εἶναι εἰς τὸ ἄτομον τὸ στερούμενον ἀναμνήσεων νὰ ἔχῃ φαντασίαν, οὕτω ἀδύνατον εἶναι καὶ εἰς τὰ ἔθνη, τὰ χθὲς γεννηθέντα νὰ ἔχωσι προμήθειαν ἀναμνήσεων ἱκανῶς ἄφθονον, ὥστε νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας φιλολογικῆς παραγωγῆς. Μάταιον δὲ εἶναι νὰ κρύπτωμεν ὅτι ἡ χθὲς γεννηθεῖσα σημερινὴ Ἑλλὰς δὲν ἔχει ἀκόμη ζῶσαν ἱστορίαν. Πρὸς τὴν εὔκλειαν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, τὰς Πλαταιάς, τὸν Πλάτωνα καὶ τὸν Παρθενῶνα οὐδὲν ἔχομεν κοινόν, διότι ἀπὸ τούτων χωρίζουσιν ἡμᾶς εἰκοσιτέσσαρες ὅλοι αἰῶνες ἀδοξίας καὶ ἐντελοῦς ἀπραξίας, ἰσοδυναμούσης πρὸς ἀνυπαρξίαν. Ὅπως δὲ πρὸς τοὺς προγόνους ἡμῶν, οὕτω εἴμεθα ὅλως ξένοι πρὸς τὴν ἱστορικὴν δρᾶσιν καὶ τὴν πνευματικὴν κίνησιν τῶν τε μέσων καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων Ἀφοῦ ἐπὶ βραχύτατον χρόνον ἔλαμψε καὶ ἐμεσουράνησεν, ἐσβέσθη ἡ Ἑλλάς, οὐδὲν ἴχνος ἐν τῷ στερεώματι καταλιποῦσα. Τοιαύτη θὰ ἦτο ἡ τύχη καὶ τῆς Ἰταλίας, ἂν δὲν εἶχε συνεχίσει τὴν ἱστορίαν τῆς δημοκρατικῆς Ρώμης ἢ τῆς Ἁγίας Ἕδρας, τῆς Φλωρεντίας καὶ τῆς Ἐνετίας, ἐνῷ ἡ ἀφάνεια ἡμῶν ἦτο τότε τοσαύτη, ὥστε ἐπὶ ἑπτακόσια ὅλα ἔτη ἠγνοεῖτο, ἂν ἐξακολουθῶσιν ὑπάρχουσαι ἡ Σπάρτη καὶ αἱ Ἀθῆναι καὶ ἐπὶ τοῦ χάσματος ἐκείνου ἠδυνήθη ὁ Φαλμεραύερ νὰ οἰκοδομήσῃ τὴν αὐθαίρετον αὐτοῦ περὶ ἀποσλαβώσεως τῆς φυλῆς ἡμῶν θεωρίαν. Διαφέρουσα πάντων τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν ἡ Ἑλλὰς δύναται νὰ ἐξαμοιωθῇ κατὰ τοῦτο πρὸς τὴν Ἀμερικήν. Τὰ πάντα ἐν αὐτῇ εἶναι χθεσινά. Ὅπως ἡ Βοστόνη καὶ ἡ Νέα Ὑόρκη, οὕτω καὶ αἱ Ἀθῆναι οὐδὲν ἔχουσιν ἱστορικόν, οὐδὲ κἂν ὁπωσοῦν ἡλικι-

ωμένον μνημεῖον. Αἱ παλαιόταται αὐτῆς οἰκίαι εἶναι τὰ ἐξηκονταετῆ περίπου χάρβαλα τῆς Πλάκας, αἱ ἀρχαιόταται αὐτόχθονες οἰκογένειαι δὲν ὑπερβαίνουσι τὰς τέσσαρας ἢ πέντε ἀσήμους γενεάς, καὶ τὸ γηραιότατον τῆς Ἀττικῆς δένδρον εἶναι ὁ φαλακρὸς πλάτανος τῆς Κηφισιᾶς. Κάπως περισσότεραι εἶναι αἱ ἀναμνήσεις τῆς Φραγκοκρατίας καὶ τῆς Τουρκοκρατίας, ἀλλ' αὗται δὲν συνδέονται πρὸς μεγάλα γεγονότα, οὐδ' εἶναι κἂν γνωσταὶ εἰς τοὺς πολλούς, ἀλλ' εἰς μόνους τοῦ Χόνς, τοῦ Σπόν, τοῦ Βέλερ, τοῦ Χόφ καὶ τοῦ Σάθα τοὺς ἀναδιφητάς. Ἀνάλογος πρὸς τὴν τῶν πολιτικῶν γεγονότων εἶναι ἡ ἔνδεια τῶν συγκινησάντων τὸ ἔθνος αἰσθηματικῶν ἐπεισοδίων. Αἱ πλεῖσται τῶν ἡρωϊδων τῶν ὑποβαλλομένων εἰς τοὺς ποιητικοὺς ἡμῶν διαγωνισμοὺς δραμάτων, εἶναι πρόσωπα ἰδανικὰ καὶ ἐκ τούτου ἱκανῶς ψυχρά, ἱστορικὴν δὲ πλὴν τῆς Κυρᾶς Φροσύνης δὲν ἐνθυμούμεθα ἄλλην, ἐνῷ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἰταλίας ἢ τῆς Ἀγγλίας αἱ Φραγκῖσκαι Ἀριμίνου, αἱ Πῖαι Τολομέη, αἱ Βιάγκαι Καπέλου, αἱ Λοκρητίαι Βόργιαι, αἱ Ἐλεονόραι Ἔστε, αἱ Παριζίναι, αἱ Ἄνναι Βολέναι, αἱ Μαρίαι Στουάρται, αἱ Αἰκατερίναι Χόβαρτ καὶ αἱ Ἰωάνναι Γρέϋ ἀριθμοῦνται καθ' ἕκαστον αἰῶνα ἀνὰ δωδεκάδας, καὶ μόνον τὸ ὄνομα αὐτῶν ἀρκεῖ ὁ συγκινήσῃ τὰ πλήθη.

Ἀλλὰ καὶ οὐδαμοῦ τῆς Γαλλίας, Ἀγγλίας, Ἱσπανίας, Ἰταλίας, Γερμανίας ὑπάρχει γωνία γῆς, ὅπου δὲν ὑψοῦται κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον παλαιὸν οἰκοδόμημα, ἀνάκτορον, πύργος, φρούριον, σχολή, δεσμωτήριον, παρεκκλήσιον, δημαρχεῖον ἢ μοναστήριον, τοῦ ὁποίου οἱ μαῦροι τοῖχοι δὲν συνδέονται πρὸς ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος, πρὸς ἡρωϊκὰς πράξεις ἢ σκηνὰς βίας, ἐγκλημάτων καὶ μαρτυρίων, τὸ Λούβρον, τὸ Τέμπλον, τὸ Ἐσκουριάλιον, ἡ Ἀλάμβρα, τὸ Βιστμίνστερ, ὁ Πύργος τοῦ Λονδίνου ἢ καὶ πάντες οἱ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Λείγηρος, τοῦ Ταμέσεως, τοῦ Ἅλυος ἢ τοῦ Ρήνου τιμαριωτικοὶ πύργοι. Παρ' ἡμῖν ἀπ' ἐναντίας τὰ πάντα εἶναι ἀσβεστόχριστα καὶ χθεσινά. Τοιαύτη περίπου εἶναι καὶ τοῦ σημερινοῦ Ἕλληνος ἡ διάνοια, ἡ ὀλιγίστας ἔχουσα νὰ συνδυάσῃ ἰδίας ἀναμνήσεις καὶ συγκινήσεις. Ἀλλ' αὗται, ὡς εἴδομεν ἀνωτέρω, ἀποτελοῦσι τὴν πρώτην καὶ ἀπαραίτητον πάσης ἐθνικῆς φιλολογίας ὕλην, οὐδ' ὑπάρχει τι τὸ δυνάμενον ν' ἀναπληρώσῃ τὴν ἔλλειψιν ἢ τὴν σπάνιν αὐτῶν.

Ἐμ. Ροΐδης

ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΤΟΝΙΑΣ

(συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον)

Τοῦτο κοινῶς μὲν πρόοδος, κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν ὁδοιπορίων, καλεῖται, κατ' οὐσίαν ὅμως εἶναι ἐξευγένισις ἢ ἀκριβέστερον προαγωγὴ τῆς φύσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τὰ κρείττω. Πᾶσα ἄλλη κοινωνία, μὴ ἀρυομένη τὴν δύναμίν της ἐκ τῆς πολιτείας, ἢ διόλου δὲν συντελεῖ εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἢ ἐλάχιστον. Ἡ πολιτεία, κοινωνία τις καὶ αὕτη οὖσα, ὡς εἴπομεν, ἀλλ' ἔχουσα τὰ μέλη της συνηρμοσμένα καὶ συμπεπηγμένα εἰς ἓν ὅλον, ὡς τὰ ζῶντα ὀργανικὰ ὄντα, ἔχουσα δηλονότι κεφαλήν, κορμὸν καὶ ἄκρα, ἐνεργεῖ ὡς ἐνιαία ὑπέρογκος δύναμις καὶ δύναται νὰ φέρῃ τὴν ἐπιδιωκομένην προαγωγὴν καὶ εἰς τὸ ὅλον καὶ εἰς τὰ μέρη ἀθρόαν. Τί ζητεῖ ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ; ἀεὶ τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεώς του, ἤτοι τὴν προαγωγὴν καὶ τελειοποίησιν τῆς φύσεώς του, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες. Τοῦτο ἐπὶ παντὸς ὄντος ἐπιδεκτικοῦ τελειοποιήσεως, καλεῖται εὐδαιμονία τοῦ ὄντος τούτου. Τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς τίς ὑπόσχεται; Μετὰ Θεὸν ἡ κοινωνία, ἡ πολιτικὴ ἰδιαίτατα· οὐδεὶς ἄλλος δύναται νὰ ὑποσχεθῇ. Καὶ ὁ πλοῦτος καὶ αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστῆμαι καὶ πᾶσα ἄλλη ἐπινόησις καθ' ἑαυτὰς μὲν εἰς οὐδὲν χρησιμεύουσιν, ὑπὸ τὴν αἰγίδα δὲ τῆς πολιτείας εἶναι πολυτιμότατα. Πᾶν μέλος λοιπὸν τῆς πολιτικῆς κοινωνίας, ὡς ἔχον ἀπὸ αὐτὴν πᾶν ὅ,τι καλὸν ἔχει καὶ ὡς προσδοκῶν πᾶν ὅ,τι καλὸν ἀνθρωπίνως δύναται νὰ ἔχῃ, ὀφείλει νὰ θεωρεῖ αὐτὴν περὶ πλείστου, νὰ εὐλαβῆται αὐτὴν καὶ νὰ ἐξυπηρετῇ τὰ συμφέροντα αὐτῆς, ὅση αὐτῷ δύναμις. Ἄρα ὁ μὴ ἐκπληρῶν τὴν ὀφειλήν του ταύτην, ὁ μὴ σεβόμενος αὐτήν, ὁ ὁρῶν ἀντιξόως πρὸς τὴν βούλησιν αὐτῆς, ἀδικεῖ αὐτήν. Τὴν ἀδικίαν ταύτην καὶ δικαιοῦται ἡ πολιτεία καὶ καθῆκον ἀπέναντι τῆς λογικῆς φύσεώς της ἔχει νὰ τιμωρῇ, ὅπου δυνηθῇ. Τὴν αὐτοκτονίαν, ὡς ἀδικίαν πρὸς ἑαυτήν, δικαιοῦται ἡ πολιτεία νὰ τιμωρῇ διὰ πολλοὺς λόγους· καὶ διότι διαταράττει τὴν ἡσυχίαν τῆς κοινωνίας, καὶ διότι ἀφαρπάζει ἐνεργὰ καὶ δὴ σφριγῶντα μέλη τῆς κοινωνίας, τὰ ὁποῖα ἡ πολιτεία ὑπὸ τὴν χειραγωγίαν της ἐξέθρεψε, καὶ διότι ἐνεργεῖ δηλητηριωδῶς ἐπὶ τῶν ψυχῶν τῶν ἀτόμων, καὶ πρὸ πάντων διότι χαλαρώνει τὸ αἴσθημα τῆς ζωῆς καὶ τὸ συναίσθημα τὸ θρησκευτικόν. Εἶναι δὲ προφανὲς πόσην δύναμιν ἀρύονται αἱ πολιτεῖαι ἀπὸ τὸ ζωϊκὸν αἴσθημα καὶ ἀπὸ τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα. Ὅτι δὲ αἱ ἄλογοι καὶ ἁμαρτωλαὶ αὐτοκτονίαι προσβάλλουσι τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα, εἶναι εὔκολον νὰ κατανοηθῇ, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ αὐτοκτονῶν δι' ἐπίγεια ἀντικείμενα τῶν ἐπιθυμιῶν του, δὲν προσδοκᾷ οὐράνια, δηλονότι δὲν πιστεύει Θεὸν καὶ μέλλουσαν κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν. Π. χ. ὁ αὐτοκτονῶν δι' ἔρωτα, ζηλοτυπίαν, πεῖσμα, φιλοδοξίαν, αἰσχύνην ἄλογον, οἷα ἐστὶν ἡ ἐπὶ πενίᾳ ἐντίμῳ, καὶ τὰ παραπλήσια, δεικνύει, ὅτι πάντα τὰ ἀγαθὰ προσεδόκα ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦτον. Ἔρχεται λοιπὸν εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς ἄλλους, οἵτινες τὰ πάντα προσδοκῶσιν ἀπὸ τὸν Θεὸν ἐν τῷ μέλλοντι βίῳ· τοῦτο δὲ δηλητηριωδῶς ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος. Ὁμοία εἶναι ἡ ἀπόδειξις καὶ περὶ τῆς προσβολῆς τοῦ αἰσθήματος τῆς ζωῆς. Πάντες οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι τὴν

ζωὴν μέγιστον ἀγαθὸν καὶ ἀγαπῶσιν αὐτὴν καὶ περιθάλπουσι καὶ περισώζουσιν, ὁ αὐτοκτονῶν ὅμως θυσιάζει αὐτὴν διὰ μηδαμινὸν πάθος του, τὸ ὁποῖον εἶχε μυρίους τρόπους νὰ προλάβῃ καὶ μὴ προληφθὲν νὰ κατασιγάσῃ, ἐὰν ἐσωφρόνει καὶ ἐὰν ἐσέβετο τὴν κοινωνίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν εἶχε πᾶν ἀγαθόν, δι' οὓς λόγους ἐν τοῖς ἡγουμένοις κατεδείξαμεν. Ἄρα ἀδικεῖ τοὺς εὐεργέτας του ἐκφαυλίζων ἐκεῖνο τὸ αἴσθημα, τὸ ὁποῖον αὐτοὶ ἔχουσιν ἐν μεγίστῃ τιμῇ. Ὅτι δὲ τὸ αἴσθημα τῆς ζωῆς ἀπολαύει τιμῆς μεγίστης, μαρτυροῦσι τὰ «μὰ τὴν ζωήν μου, νὰ χαρῇς τὴν ζωήν σου, νὰ ζήσουν τὰ παιδιά σου, ζήτω ὁ βασιλεύς» καὶ τὰ τοιαῦτα. Ὁ προσβάλλων τὰ δημόσια ἤθη καὶ συναισθήματα κωλύεται ὑπὸ τῆς ἐξουσίας καὶ τιμωρεῖται ὑπὸ τῶν νόμων, καὶ ὁ αὐτοκτονῶν προσβάλλων τόσον πολύτιμα συναισθήματα καὶ μὲ τρόπον οὐχὶ ἀφανῆ, ὡς ὑποθέτει ἴσως ὁ αὐτοκτονῶν, ἀλλὰ καὶ μάλα φανερὸν γινόμενον ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος, δὲν πρέπει νὰ τιμωρῆται; Ἀλλά, λέγουν, καὶ τίς τιμωρία μένει πλέον διὰ τὸν αὐτοκτονοῦντα; «Ὁ ἀποθανὼν δεδικαίωται ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας». Σωματικὴ τιμωρία δὲ μένει, μένει ὅμως ἠθικὴ τιμωρία, ἡ ἀτίμωσις. Οὐχὶ βεβαίως πρὸς σωφρονισμὸν τοῦ θανόντος, ὅπερ θὰ ἦτο γελοῖον, ἀλλὰ πρὸς πρόληψιν τῆς εἰς ἄλλους μεταδόσεως τοῦ ἠθικοῦ μολύσματος. Ἔχει λοιπὸν μέγα δίκαιον ἡ ἐκκλησία θεωροῦσα τοὺς αὐτοκτονοῦντας ἀναξίους πάσης θρησκευτικῆς συγχωρήσεως καὶ ἀρνουμένη αὐτοῖς τὰ εἰς τοὺς νεκροὺς ὀφειλόμενα κτερίσματα. Τὸ δὲ νῦν συμβαῖνον παρ' ἡμῖν, εἶναι λίαν ἄτοπον. Ἡ πολιτεία, ἥτις ὡς εἴδομεν ἔχει τὸ μεγαλείτερον συμφέρον καὶ τὸ μεγαλείτερον καθῆκον νὰ προφυλάξῃ τὸ ἑαυτῆς πλήρωμα ἀπὸ τὰ τοιαῦτα μολύσματα, ἔπρεπε νὰ ἀπαγορεύῃ πᾶσαν τιμητικὴν συνοδείαν εἰς τοὺς ἐνταφιασμοὺς τῶν αὐτοκτονούντων, ὅπως ἀναδεικνυμένης τῆς ἀτιμώσεως μὴ ἐθίζηται ἡ ψυχὴ τῶν νέων εἰς τὴν τοιαύτην οἰκτρὰν σκληρότητα. Ἐκ τῶν ἐκτεθέντων ἐξάγεται, ὅτι ἡ αὐτοκτονία εἶναι δύο εἰδῶν καὶ ὅτι πρέπει νὰ ἐκτιμᾶται ἐκ τῶν ἐλατηρίων τῆς πράξεως καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ παθήματος. Ὅταν τὰ ἐλατήρια εἶναι ἠθικὰ ἢ θρησκευτικά, ἡ πρᾶξις εὐκταία βεβαίως δὲν εἶναι, τὸ πικρὸν ποτήριον μόνον νὰ τὸ ἀνεχθῇ δέχεται ὁ ἄνθρωπος, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ τὸ εὐχηθῇ. Εἶναι ὅμως ἐπιδοκιμαστέα, ἐπαινετέα, τιμητέα καὶ δοξαστέα. Ὅταν τὰ ἐλατήρια εἶναι ἐγωϊσμός, ἰδιοτροπία, ἔρως, ῥαθυμία, κενοδοξία, παντοειδεῖς ἁμαρτωλαὶ διαθέσεις καὶ πρὸ πάντων ἐξ ἀθείας ἀσέβεια, ἡ αὐτοκτονία εἶναι ἀποδοκιμαστέα, ἀσύγγνωστος καὶ ἀτιμωτέα ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, ὅτι ἡ ἐκδήλωσις τῆς κοινῆς ὀργῆς καὶ ἀποδοκιμασίας πολλὰς διαθέσεις ἀπολησγούσας εἰς τὴν ἀπαισίαν ἀπόφασιν καὶ πρᾶξιν δύναται νὰ παρακωλύσῃ καὶ νὰ μεταστρέψῃ ἐπὶ τὸ αἰσιώτερον.

Τελευτῶντες τὸν λόγον, εἰς ὑποστήριξιν τῆς παρούσης θεωρίας, συντελὲς νομίζομεν νὰ ὑποδειχθῇ, ὅτι καὶ ἡ ἱστορία τοῦ ἀνθρωπίνου βίου διπλῆν ὄψιν τῆς αὐτοκτονίας παρουσιάζει. Παρ' ἅπασι τοῖς ἔθνεσι καὶ κατὰ πάντας τοὺς αἰῶνας, δύο μεγάλαι αἰτίαι παράγουσι τὰς αὐτοκτονίας, ἀπελπισία περὶ τῆς περαιτέρω ἀπολαύσεως ἀγαθῶν τοῦ παρόντος, καὶ φόβος περὶ ἀπωλείας τῶν μελλόντων ἀγαθῶν· ἐν γένει μὲν τῶν ἀγαθῶν τῶν ἀνωτέρων τῆς ζωῆς, οἷά εἰσι εἴδη τινὰ τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἐλευθερίας, ἰδίως δὲ τῶν ἀγαθῶν τῶν ἐλπιζομένων μετὰ θάνατον. Καὶ τὰ δύο ταῦτα εἶναι περιπτώσεις τῆς περὶ ἀγαθοῦ ἰδέας, τῆς ἐν τῇ συνειδήσει ἀναγεγραμμένης ὡς ἀρχῆς πρακτικῆς. Παραδείγματα ἔχομεν ἄπειρα. Παρὰ τοῖς εἰδωλολάτραις, παρ' οἷς τὰ μετὰ θάνατον ἀγαθὰ παρίσταντο ἀμφίβολα, ἡ αὐτοκτονία δὲν ἦτο πολὺ δύσκολος, διότι δὲν ἦτο ψεκτή. Αἴας, Ἀριστόδημος, Θεμιστοκλῆς, Δημοσθένης, Ἰσοκράτης, Κλεοπάτρα, ἀναρίθμητοι ἐπίσημοι Ρωμαῖοι. Παρὰ τοῖς Πανθεϊσταῖς, παρ' οἷς τὰ μετὰ θάνατον ἀγαθὰ εἶναι ἐκμηδένωσις τοῦ ἀτόμου καὶ συγχώνευσις ἐν τῇ ἀπείρῳ πνευματικῇ οὐσίᾳ ἡ αὐτοκτονία οὐ μόνον δὲν ψέγεται, ἀλλὰ καὶ συνιστᾶται, ὡς ἀπαλλαγὴ ἐκ τῶν κακῶν τοῦ παρόντος βίου· διὸ καὶ πάντοτε παρ' αὐτοῖς συχναὶ ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσιν αἱ αὐτοκτονίαι. Γυμνοσοφισταί, Κάλανος, Στωϊκοί-Ζήνων, Κλεάνθης· νεώτεροι Πανθεϊσταί, παρὰ τοῖς ἀθέοις τοῖς καὶ ὑλισταῖς καλουμένοις πάντων τῶν αἰώνων, παρ' οἷς σβέννυται ἡ ψυχὴ ὡς λαμπὰς παρὰ τῷ τάφῳ καὶ πέραν αὐτοῦ ἀπλοῦται τὸ μηδέν. (μάρτυς κύριός τις Ι. Λ. ἐνταῦθα ἀπὸ περιωπῆς ἀγορεύων), ἡ αὐτοκτονία θεωρεῖται ἐπαγωγόν τι καὶ φιλοτιμίας ἱκανοποιητικόν· διὸ καὶ ἀθρόαι παρ' αὐτοῖς ἐπέρχονται αἱ αὐτοκτονίαι· τοιαῦται δὲ αἱ παρ' ἡμῖν σχεδὸν πᾶσαι.

Παρὰ τοῖς Θεϊσταῖς ὅμως, παρ' οἷς ὑπάρχει μετὰ θάνατον ὁ ἀμείβων τὴν ἀρετὴν καὶ τιμωρῶν τὴν κακίαν, ὁσάκις εἶναι ἀκμαία ἡ πίστις, ἢ ποσῶς δὲν συμβαίνουσιν αὐτοκτονίαι ἢ σπανιώτατα.

Τελευτῶσα τὸν λόγον ἡ παροῦσα μελέτη νομίζει ἐπάναγκες νὰ ὑποδείξῃ ὅτι αἱ ἐσχάτως ἀθρόαι παρ' ἡμῖν, κακῇ μοίρᾳ, συμβαίνουσαι αὐτοκτονίαι, εἶναι ἀπόδειξις ὅτι πάσχει ἡ κοινωνία ἠθικὴν ἐπιδημίαν καταφθείρουσαν τὴν ψυχὴν τοῦ νεωτέρου Ἕλληνος, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἡ ἐπίρρωσις τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἠθικῶν πεποιθήσεων δύναται νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν κόσμον, ἐν συνεργασίᾳ δὲ μετ' αὐτῶν καὶ ἡ πολιτική, διοικητικὴ καὶ δικαστικὴ χρηστότης. Ἂς εὐχηθῶμεν τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ, ὅπως ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὴν ἀναξιοπαθοῦσαν Ἑλλάδα καὶ βοηθήσῃ ἡμῖν τῇ ἀπιστίᾳ, ἥτις ἔφερεν εἰς τὴν ὡραίαν ἡμῶν πατρίδα πάντα τὰ δεινά.

Γένοιτο!

Ἰωάννης Γαλανός.

ΤΟ ΙΟΥΛΙΑΝΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Πρὸς δύο κυρίως σημεῖα βαδίζει ὁ ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς Γῆς. Τὸ πρῶτον εἶναι ὁ πλοῦτος, τὸ δὲ δεύτερον ἡ δόξα. Εὐγενέστερον καὶ διαρκέστερον ἐκ τούτων εἶναι ἡ δόξα καὶ δι' αὐτὸ οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων τὴν δόξαν ποθοῦντες ἀπαύστως ἐργάζονται.

Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ καὶ μόνον ἐργασία, ὅπως ἐπιτύχῃ τις σκοποῦ τινος οἱουδήποτε, ἀπαιτοῦνται καὶ περιστάσεις. Ὑπῆρξαν ζητήματα, οὐχὶ τόσον σπουδαῖα, ὅσον ἄλλα, ἅτινα ὅμως μεθ' ὅλην τὴν ἐλαχίστην αὐτῶν ἀξίαν μέγα προσέδωκαν κλέος.

Τοιοῦτόν τι εἶναι καὶ τὸ ζήτημα τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ ὑφισταμένου ἡμερολογίου μας.

Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἐκεῖνος ὅστις ἀνδρικῶς θέλει ἐργασθῆ καὶ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ζήτημα τοῦτο, μὲ δόξαν θὰ συνδέσῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ οἱ αἰῶνες θὰ μνημονεύωσιν αὐτόν, διότι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ δόξα οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ μᾶλλον ἢ ἧττον μεγάλη διατήρησις τῆς ἀναμνήσεως τῶν ἀνδρῶν εἰς τοὺς αἰῶνας.

Ἰδοὺ λοιπὸν στάδιον ἐπιφυλάσσον δόξαν εἰς τὸν βουλόμενον νὰ ἐργασθῇ ἐπωφελῶς καὶ δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ τὴν πατρίδα του. Ἰδοὺ ἔργον, ὅπερ ἐπιχειροῦντες οἱ δυνάμενοι ἐπ' αὐτοῦ νὰ ἐπέμβωσι, μέγα τι κατὰ τὸν λήγοντα αἰῶνα θὰ συντελέσωσι.

Διότι ἀφ' ἑτέρου εἶναι καὶ αἰσχύνη, εἶναι μεγάλη ὀπισθοδρόμησις εἰς ἔθνος, οἷον εἶναι ἡ Ἑλλάς, καυχώμενον ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀκριβείᾳ ἐν τοῖς πράγμασιν αὐτοῦ, νὰ εἰσέλθῃ μετ' ὀλίγον χρόνον εἰς τὸν 20ὸν αἰῶνα ἀποκομίζον μεθ' ἑαυτοῦ μέγα τι φορτίον περιττὸν καὶ πεπαλαιωμένον, τὸ ἀπαρχαιομένον Ἰουλιανὸν Ἡμερολόγιον, ὅπερ ὑφ' ὅλων τῶν πεπολιτισμένων λαῶν ἀπεδείχθη λελανθασμένον καὶ σφαλερόν.

Ἡ Ἑλλὰς πρέπει κατὰ τὸν 20ὸν αἰῶνα νὰ παραστῇ εἰς τὸν κόσμον ἀλλοία καὶ οὐχὶ γελοία εἰς ὅλα τὰ ζητήματά της, μεταξὺ τῶν ὁποίων μεγάλως διακρίνεται καὶ τὸ ζήτημα τοῦ Ἡμερολογίου, ὅπερ πρέπει νὰ τάχιστα νὰ μελετηθῇ καὶ ἀντικατασταθῇ ὑπὸ νεωτέρου ἀκριβεστέρου καὶ οὐχὶ ψευδοῦς καὶ ἡμαρτημένου. Νὰ ἀντικασταθῇ ὑπὸ τοῦ Γρηγοριανοῦ Ἡμερολογίου, ὅπερ ἅπαντες οἱ πεπολιτισμένοι λαοὶ τοῦ κόσμου ἔχουσι πρὸ πολλοῦ ἐν χρήσει.

Ἡ παροῦσα περίστασις, ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ παρόντος αἰῶνος, εἶναι ἡ μᾶλλον εὐνοϊκὴ καὶ συμφέρουσα καὶ δὲν πρέπει διόλου νὰ παρορασθῇ ὑπὸ τῶν ἁρμοδίων ἐκείνων, οὓς ἡ πολιτεία ὥρισε νὰ διαλευκαίνωσι καὶ ἐπιδιορθῶσι τὰ ἡμαρτημένα καὶ σφαλερά.

Οὐδὲ δυναταί τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ἕτερα ζητήματα μᾶλλον ἐπείγοντα μᾶς ἀπασχολοῦσιν ἤδη. Τὸ τοιοῦτον εἶναι πλάνη. Οἱ ἰθύνοντες οἱονδήποτε σύνολον, πρέπει τὸν νοῦν αὐτῶν καὶ εἰς τὰ πλέον ἐλάχιστα ἀπαύστως νὰ ἔχωσιν ἐστραμμένον, διότι ἀκριβῶς τὸ σύνολον τῶν ἐλαχίστων ἐκείνων καὶ βλαβερῶν στοιχείων, ἀμαυροῖ καὶ τὸ ὅλον, καθὼς ἁπλῆ καὶ μόνη παρατονία μουσικῆς ἁρμονίας, ὁλόκληρον τὴν μελῳδίαν αὐτῆς καταστρέφει.

Ν. Σ.

ΑΡΧΑΪΚΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΣΥΡΟΥ

Ο ΚΟΙΡΑΝΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΝ ΣΥΡΩ ΚΟΙΡΑΝΕΙΟΝ

Ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τῆς «Διεθνοῦς Ἐφημερίδος τῆς Νομισματικῆς», ὁ διοπρεπὴς αὐτῆς καὶ τοῦ ἡμετέρου Ἐθνικοῦ νομισματικοῦ μουσείου διευθυντὴς κ. Ι. Σβορῶνος δημοσιεύει, σπουδαιοτάτην διατριβήν, περὶ Παρίου Κοιράνου καὶ Κοιρανείου, ἅμα δὲ τὰ ἀρχαιότατα νομίσματα τῆς Σύρου, παριστῶντα κατὰ τὴν εὐφυεστάτην ἑρμηνείαν τοῦ Κου Σβορώνου, τὸν Κείρανον γυμνὸν ἐπὶ δελφῖνος ὀχούμενον.

Κατὰ τὸν παρὰ Πλουτάρχῳ, Αἰλιανῷ, Ἀθηναίῳ κατὰ Φίλαρχον μῦθον ὁ Κείρανος σώσας ἐν Βυζαντίῳ δελφῖνας ἀπὸ τοῦ θανάτου, ναυαγήσας δ' εἶτα μεταξὺ Πάρου καὶ Νάξου, ἐσώθη, τῶν λοιπῶν συμπλεόντων πνιγέντων, ὑπὸ δελφῖνος καὶ ἤχθη κατὰ τὸν Πλούταρχον «τῆς Σικύνθου (sic) κατὰ σπήλαιον, ὃ δείκνυται μέχρι νῦν καὶ καλεῖται Κοιράνειον». Σπουδαιοτάτη ἐπιγραφὴ ἀνακαλυφθεῖσα πρὸ μικροῦ ἐν Πάρῳ, ἀναφέρει τὰ περὶ ναυαγίου καὶ διασώσεως τοῦ Κοιράνου κατ' Ἀρχίλοχον καὶ ὅτι ἐσώθη εἰς τὴν νῆσον τὴν Συρίην, ὅπου ἐδείκνυετο καὶ ἄντρον Κοιράνειον. Ταῦτα συνδυάζων ὁ κ. Σβορῶνος, καταδεικνύει τὸ μὲν ὅτι παρὰ Πλουτάρχῳ διορθωτέον ἀντὶ Σικύνθου Σύρου, ὅτι τὰ ἀρχαϊκὰ νομίσματα τὰ φέροντα ἄνδρα ἐπὶ δελφῖνος ἀνήκουσι τῇ Σύρῳ καὶ παριστῶσι τὸν Κείρανον, ὅτι δὲ λίαν πιθανῶς τὸ Κοιρανεῖον ἔκειτο ὑπεράνω τῆς Ἑρμουπόλεως, κατὰ τὴν θέσιν Πατέλι, ὅπου τὸ σπήλαιον τῆς Ἁγίας Ἄννης ἐπὶ δὲ τοῦ βράχου ἐπιγραφὴ μεγάλοις γράμμασιν

Ο
Κ

δηλοῦσα πιθανῶς Ὅρος Κοιρανείου.

Ὁ διαπρεπὴς ἐρευνητὴς τῆς ἀρχαίας Θήρας Βαρῶνος Ἵλλερ φὸν Γκέρτριγκεν (Hiller von Gärtringen) σκοπεῖ προσεχῶς, ἐρχόμενος εἰς Σῦρον, νὰ ἐνεργήσῃ ἀνασκαφὰς καὶ πλὴν ἄλλων νὰ ἐξετάσῃ πᾶν σχετιζόμενον πρὸς τὸ Κοιρανεῖον, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι οἱ ἔρευναι αὐτοῦ θὰ ἐπιχύσωσι πλήρες φῶς ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ὅπερ τοσοῦτον εὐφυῶς καὶ τοσοῦτον πολυμαθῶς ἐπραγματεύθη ὁ κ. Σβορῶνος.

ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΩΝ ΚΥΜΑΤΩΝ

Τὸ ὕψος καὶ τὸ μῆκος τῶν κυμάτων, εἶναι ἀντικείμενα ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ φαντασία τῶν θαλασσινῶν καὶ τῶν ταξειδιωτῶν, ἐπεδόθη ἐλευθέρως· ἀλλὰ πολὺ σπάνιαί εἰσιν αἱ ἀκριβεῖς ἀποδείξεις αἱ συλλεγεῖσαι ὑπὸ καλοὺς καὶ αὐστηροὺς ἐπιστημονικοὺς ὅρους. Σοφός τις γερμανός, ὁ κ. Schott, ἐδημοσίευσε πρὸ ἐτῶν τινων μονογραφίαν, ἐν ᾗ ἀναφέρει τὰς παρατηρήσεις τὰς ὁποίας ἔκαμε κατὰ ταξείδιόν του εἰς τὸ ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς Ἐλπίδος ὑπὸ ὅρους ἀκριβείας τοιούτους, ὥστε ἐνδιαφέρει νὰ ἀναγράψωμεν ἐνταῦθα τὰ ἀποτελέσματα.

Ὑπὸ ἄνεμον ἐτησίων ἀρκετὰ ἰσχυρόν, ὁ συγγραφεὺς βεβαιοῖ ὅτι, ἡ τῶν κυμάτων περίοδος ἦτο 4,8 δευτέρων λεπτῶν, τὸ μῆκος των 34,50 μέτρων καὶ ἡ ταχύτης αὐτῶν 7,38 μέτρ. κατὰ δεύτερον λεπτόν, ἤτοι 27 χιλιόμετρα καθ' ὥραν, ἴση σχεδὸν πρὸς τὴν τῶν ἱστιοφόρων πλοίων.

Ὑπὸ ἰσχυρότατον ζέφυρον, τὸ μῆκος τῶν κυμάτων αὐξάνει, τεῖνον πρὸς τὰ 78 μέτρα, καὶ ἡ ταχύτης των φθάνει μέχρις 110 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον.

Τέλος ἐν καιρῷ τρικυμίας· ἡ περίοδος τῶν κυμάτων εἶνε 9 δεύτερα λεπτά, τὸ μῆκος των 120 μέχρις 128 μέτρων καὶ ἡ ταχύτης των 62 χιλιομέτρων καθ' ὥραν.

Ἐν τινι περιπτώσει ὑπὸ πλάτος 28° καὶ μῆκος 39°, ὁ κ. Schott, παρετήρησε κύματα ἔχοντα περίοδον 15'', μῆκος 345 μέτρων καὶ ταχύτητα 86 χιλιομέτρων καθ' ὥραν. — Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὕψος τῶν κυμάτων, ὧν τὸ μέγιστον ἐσημειώθη ὑπό τινων συγγραφέων μέχρις 20 μέτρων, τοῦτο δὲν θὰ ὑπερέβη ποτὲ τὰ 9,60 μέτρα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξειδίου, καὶ ὁ κ. Schott σκέπτεται ὅτι τὸ ὕψος τῶν 15 μέτρων εἶναι ἐξαιρετικόν. — Ὑπὸ τοὺς συνήθεις ἐτησίους τὸ μέσον ὕψος τῶν κυμάτων εἶναι 1,50 μέχρι 2 μέτρων.

Δ. Δ.

Η ΕΞΙΣΩΣΙΣ ΤΟΥ ΦΩΤΟΣ

Ἐξίσωσις τοῦ φωτὸς ὀνομάζεται, ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, ὁ χρόνος ὃν ἀπαιτεῖ τὸ φῶς τοῦ Ἡλίου ὅπως φθάσῃ μέχρι τῆς Γῆς. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἀπόστασις τῶν δύο τούτων σωμάτων δὲν εἶναι πάντοτε ἡ αὐτή, λαμβάνεται ὁ χρόνος τῆς μέσης τούτων ἀποστάσεως. Πρῶτος ὁ Roemer τὸ 1675 μελετήσας τὰς ἐκλείψεις τοῦ πρώτου δορυφόρου τοῦ Διός, ἔλυσε τὴν ἐξίσωσιν τοῦ φωτός, εὑρὼν ὅτι τὸ φῶς διανύει τὸ μεταξὺ Ἡλίου καὶ Γῆς διάστημα ἐντὸς 11 πρώτων λεπτῶν, ἐξ οὗ ἐξάγεται ὅτι ἡ ταχύτης τοῦ φωτὸς εἶναι 213 000 χιλιόμετρα κατὰ δευτερόλεπτον, δῆλα δὴ δὲν βλέπομεν τὸν Ἥλιον ἀμέσως ἀνατέλλοντα, ἀλλὰ μετὰ 11 λεπτὰ ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς αὐτοῦ. Ὁ πρῶτος οὗτος ὑπολογισμός, καίτοι μὴ ἀπέχων κατὰ πολὺ τῆς ἀληθείας, λαμβανομένων ὑπ' ὄψει τῶν ἀνεπαρκῶν μέσων, καὶ ὀργάνων τὰ ὁποῖα τότε ἡ ἐπιστήμη παρεῖχε, δὲν ἦτο βεβαίως ἀκριβής. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος ὁ **Delambre** ἀναθεωρήσας τοὺς ὑπολογισμοὺς τοῦ **Roemer** καὶ ἐφαρμόσας τὴν μέθοδον αὐτοῦ ἐπὶ 500 ἐκλείψεων τοῦ πρώτου δορυφόρου τοῦ Διός, εὗρεν 8', 13', ὅπερ ἀναλογεῖ πρὸς 310 χιλ. χιλιόμετρα κατὰ πᾶν δεύτερον λεπτόν. Τέλος ὁ M. von Glassennapp, διευθυντὴς τοῦ ἀστεροσκοπείου, τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Πετρουπόλεως, ἐγκύψας ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου καὶ στηριχθεὶς ἐπὶ τῶν παρατηρήσεων 391 ἐκλείψεων, εὗρεν 8', 20'', 8, ἤτοι 298,500 χιλιόμετρα κατὰ δευτερόλεπτον. Ὁ σήμερον γενικῶς παραδεδεγμένος χρόνος, ὅπως τὸ φῶς φθάσῃ ἀπὸ τοῦ Ἡλίου μέχρις ἡμῶν, λαμβανομένης ὡς μέσης ἀποστάσεως τῆς Γῆς ἀπὸ τοῦ Ἡλίου 149,465,000 χιλιόμετρα, εἶναι 8', 18'' καὶ 46,ἡ 6 κατὰ τὸν **M. S. Newcomb**, ἐξ οὗ ἐξάγεται ὅτι ἡ ταχύτης τοῦ φωτὸς εἶναι 298, 500, ἡ κατὰ Newcomb 299,860 χιλιόμ. κατὰ δευτερόλεπτον.

Μ.

ΤΑ ΤΕΧΝΗΤΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

Πρὸ ἑνὸς καὶ μόνου ἔτους νεώτατος κλάδος τῆς Γεωπονίας ἀνεφύη καὶ ἤρξατο γιγαντιαίοις βήμασι ὁδεύων πρὸς πρόοδον ἐν Γερμανίᾳ, ὁ κλάδος τῶν *τεχνητῶν λιπασμάτων*.

Ἡ νέα αὕτη ἐφεύρεσις τὰ μάλα χρήσιμος καὶ ἐπωφελής, συνίσταται εἰς τὸ ἑξῆς :

Λαμβάνονται διάφοραι χημικαὶ ἑνώσεις, ἀναλόγως τῆς χημικῆς συστάσεως τοῦ μέλλοντος νὰ καλλιεργηθῇ ἐδάφους, καὶ ἑνοῦνται αὗται, καθ' ὃν χρόνον τελεῖται ἡ καλλιέργεια τῶν ἀγρῶν, μετὰ τῶν γαιῶν τῶν ἀγρῶν. Ἐπερχομένων βροχῶν μετ' ὀλίγον λαμβάνει χώραν χημική τις ἕνωσις μεταξὺ τῶν τεχνητῶν ἐκείνων λιπασμάτων καὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἀναπτύσσονται μικροργανισμοί, οἵτινες ἐπιτελοῦσι ζυμώσεις.

Τοιουτοτρόπως διὰ τῶν ὡρισμένων ἐκείνων μικροβίων, τὸ ἔδαφος καθίσταται γονιμώτατον καὶ εὐφορώτατον, παράγονται δὲ καρποὶ ἄφθονοι καὶ μεγαλείτεροι τῶν συνήθων. Οὕτω δύνανται ἄπια καὶ μῆλα συνείθη διὰ τοιαύτης τεχνητῆς καλλιεργείας καὶ τοιούτων τεχνητῶν λιπασμάτων, νὰ παραχθῶσιν ἔχοντα μέγεθος τριπλάσιον καὶ τετραπλάσιον ἴσως τοῦ πρώτου αὐτῶν μεγέθους.

Ἡ ἀνάπτυξις καὶ ἡ τελειοποίησις, καθὼς καὶ ἡ εἰσαγωγὴ μιᾶς τοιαύτης ἐπωφελοῦς βιομηχανίας εἰς τὴν Πατρίδα μας, ὡς εἶναι ἐπόμενον, δὲν δύναται ἢ νὰ εἶναι ἡ εὐχὴ παντὸς προοδευτικοῦ καὶ φιλοπάτριδος πολίτου, ἀγαπῶντος καὶ συντρέχοντος τὴν ἐν γένει βιομηχανίαν, ἥτις σώζει τὰ Ἔθνη.

—ς.

ΓΗ ΚΑΙ ΣΕΛΗΝΗ

Ἡ γῆ εἶνε ἓν σημεῖον ἀόρατον ἐν τῷ ἀπείρῳ, εἶπεν ὁ Βολταῖρος.

Ὁ κόκκος οὗτος τῆς ἄμμου, ὅστις ἀφανίζεται εἰς τὸ διάστημα, τὸ ἀόρατον τοῦτο μόριον, ἔχει προικισθῇ δι' ἑνὸς δορυφόρου, ὅστις ὀνομάζεται Σελήνη. Οὐδεὶς τοῦτο ἀγνοεῖ.

Ὁ πλανήτης, οὗτος ἀκολουθῶν τὸ πεπρωμένον τῆς σφαίρας ἡμῶν, λέγουσιν ὅτι εἶναι 49 φορὰς μικρότερος τῆς γῆς, ἡ ἀπόστασις δὲ ἥτις ἀπ' αὐτοῦ μᾶς χωρίζει ἀνέρχεται εἰς 85,000 λεύγας περίπου.

Σᾶς διαβεβαιοῦμεν ὅμως ὅτι δὲν πρόκειται περὶ τούτου.

Ὁ σκοπὸς ἡμῶν δὲν εἶνε ἐνταῦθα, ἀπτόμενοι τοῦ ἀντικειμένου τούτου νὰ κάμωμεν ἀστρονομικὰ μαθήματα, ἢ νὰ γράψωμεν κοσμογραφίαν. Οὐδόλως. Διότι ἄλλοι πολὺ σοφώτεροι ἔχουν κατασταθῆ ἡμᾶς μύστας τῶν νόμων, οἵτινες διέπουν τοὺς δύο περὶ οὗ ὁ λόγος τούτους πλανήτας, καὶ φαίνεται ὅτι τὸ πᾶν ἐλέγχθη καὶ ἐγράφη τόσον διὰ τὸν ἕνα ὅσον καὶ διὰ τὸν ἕτερον.

Ὑπάρχει ἐν τούτοις ἓν σημεῖον, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ σοφοὶ φαίνεται δὲν συμφωνοῦν.

Ἡ σελήνη ἔχει ἢ ὄχι ἀτμόσφαιραν ;

Φοβερὰ ἀπορία! δίλημμα ἀνεξήγητον!

Ὑπάρχει ἀναμφιβόλως μυστήριον εἰς τὸ βάθος ὅλων τούτων.

Θὰ ἐξιχνιασθῇ ; Παραδεχόμεθα νὰ τὸ πιστεύσωμεν, ἐὰν τὸ ἰσχυρὸν τελεσκόπιον, ὅπερ ἤδη κατεσκευάσθη, δικαιολογήσῃ τὰς εἰκασίας, αἵτινες ἐστηρίχθησαν ἐπὶ δεδομένων ἐπιστημονικῶς ἀνεξελέγκτων.

Ἀπὸ τῆς εὐτυχοῦς ἐκείνης ἡμέρας τὸ ἄστρον τῶν νυκτῶν οὐδὲν μυστικὸν θέλει κρύπτει ἀπὸ ἡμᾶς· διότι ἡ σεβαστὴ ἀπόστασις ἥτις μᾶς χωρίζει θὰ συντομευθῇ. . . . εἰς ἓν μέτρον· ἡ σελήνη εἰς ἓν μέτρον.

Θὰ ἐμφανισθοῦν τότε κοιλάδες, ὄρη, ἠφαίστια . . . ὄντα τίς οἶδε ποῖα!

Οἱαδήποτε ὅμως καὶ ἂν ᾖ ἡ ἔκβασις ἢ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης ἐπιχειρήσεως, δὲν δύναται παρὰ νὰ τιμήσῃ ἐκεῖνον ὅστις τὴν ἀνέλαβεν.

Στεφομένη δὲ ὑπὸ ἐπιτυχίας, θὰ χρησιμεύσῃ ὥστε ἡ ἐπιστήμη νὰ κάμῃ ἓν μέγα ἅλμα πρὸς τὴν πρόοδον καὶ θὰ κολακεύσῃ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν φιλοδοξίαν.

Πρό τινων ἐτῶν εἷς Ἀμερικανὸς σοφὸς συνέλαβε τὴν ἰδέαν, ἵνα ἐξαποστείλῃ ἓν βλῆμα πρὸς τὴν σελήνην.

Κατεσκεύασε μηχανήν τινα ἐκ χαλκοῦ λίαν ἐπιμήκη καὶ στερεότητος δεδοκιμασμένης. Ἡ βαρεῖα αὐτὴ μηχανή, ἥτις ὡμοίαζεν ἀρκετὰ πρὸς ἓν τερατῶδες ὀβούζιον, ἐγεμίσθη διὰ 30 χιλιογράμμων πυρίτιδος κανονίου· κατόπιν εἰσήγαγον ἓν βλῆμα ἐκ χαλκοῦ κολῶς σφαιροποιημένου μετὰ κωνικῆς ἄκρας, καὶ ἀφ' οὗ ἐλήφθησαν ὅλαι αἱ κατάλληλοι ἀτομικαὶ προφυλάξεις καὶ ἐτοποθετήθη ἡ μηχανὴ εἰς τρόπον ὥστε τὸ στόμιον αὐτῆς ἦτο ἐστραμμένον καθέτως πρὸς τὸν οὐρανόν, ἔθεσαν πῦρ· πλὴν μετὰ παρέλευσιν 6 ὡρῶν καὶ 34 λεπτῶν τὸ βλῆμα ἐπανῆλθεν εἰς τὴν γῆν, εἰσδύσαν περισσότερον τοῦ ἑνὸς μέτρου εἰς τὸ ἔδαφος. Τὸ πείραμα ἐπανελήφθη τρεῖς εἰσέτι φορὰς· τὸ ἀποτέλεσμα ὑπῆρξε τὸ ἴδιον. Ἐν τούτοις ὁ σοφὸς οὗτος δὲν ἀπηλπίσθη. Κατεσκεύασε καὶ δευτέραν μηχανήν, τριπλασίας δυνάμεως τῆς πρώτης, καὶ ἐγέμισε ταύτην μὲ 68 χιλιόγραμμα πυρίτιδος. Αὕτη παρήγαγε τοιοῦτον κρότον, ὥστε ἠκούσθη μέχρι τῆς Φιδοκὰρ 8 μυριάμετρα μακρὰν τῆς Φιλαδελφείας. Τὴν φορὰν ταύτην τὸ βλῆμα δὲν ἐπανῆλθεν ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ δόκτωρ Λίβρα ἐπέτυχεν, ἡ ἐπιστήμη λοιπὸν εἶχε θριαμβεύσῃ. Πλὴν ὁ σκο-

πὸς τοῦ σοφοῦ τούτου δὲν ἦτο νὰ φθάσῃ μέχρις αὐτοῦ τοῦ σημείου, ὅπως κατωτέρω θὰ ἴδωμεν· τοῦτο ἦτο μόνον ἀπλῆ ἀφετηρία. Ἡ μηχανὴ ἐκ νέου ἐγεμίσθη ἀλλὰ τότε τὸ βλῆμα ἔμελλε νὰ σύρῃ ὀπισθέν του μίαν ἅλυσον ἐκ σύρματος ὀρειχαλκίνου, ἥτις εἶχε μόνον δύο χιλιόμετρα διάμετρον. Ἡ μία ἄκρα τῆς ἁλύσου ταύτης, ἧς τὸ μῆκος ἦτο 320 ἑκατομμύρια μέτρα (85.000 λεύγας, ἀπόστασις ἥτις ὑποτίθεται ἀπὸ τὸν πλανήτην ἡμῶν μέχρι τῆς σελήνης) ἦτο ἐφηρμοσμένη εἰς τὴν βάσιν τοῦ βλήματος, ἐν ᾧ τὸ ἕτερον ἄκρον ἦτο στερεῶς προσδεδεμένον εἰς τὸ ἔδαφος. Τὸ βλῆμα ἐρρίφθη ἀκόμη καὶ τὴν φορὰν ταύτην μετὰ τῆς ἰδίας ἐπιτυχίας, πλὴν μετὰ 62 ὥρας, ἀφ' ἧς ἤρξατο ἡ ἐκτύλιξις τῆς ἁλύσου —ὅπως θὰ ἔκαμνεν ἓν κουβάρι ἐκ νήματος δεδεμένου εἰς ἕνα χάρτινον ἀετὸν—τὸ ἄκρον ὅπερ ἦτο προσηρμοσμένον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους διερρήχθη. Ἡ περίστασις αὕτη ἐπικαίρως ἤρχετο ὅπως ἐπιβεβαιώσῃ τὴν γνώμην, ἣν ἄλλοτε ὁ κ. Λίβρα ἐξέφρασεν, εἰς τὰ πολυάριθμα συγγράμματα, ἅτινα ἐδημοσίευσεν, ὅτι δηλαδὴ ἡ ἀπόστασις τῆς γῆς ἀπὸ τὴν σελήνην εἶνε μεγαλητέρα ἀπὸ τῆς νῦν παραδεδεγμένης. Ἐξετέλεσε λοιπὸν τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον πείραμα, ἀφ' οὗ ηὔξησεν τὴν ἐξ ὀρειχάλκου ἅλυσον κατὰ 10.000 μέτρα περιπλέον. Τὸ μετ' ἁλύσου βλῆμα ἐκσφενδονισθὲν ἐκ νέου ἐξετυλίχθη ὁλόκληρον ἐκτὸς 2.000 μέτρων ἅτινα ἔμειναν εἰς τὴν θέσιν των, καὶ ἅπερ ὁ Κος Λίβρας ἀρέσκεται νὰ καλῇ τὸ νῆμα τοῦ χαρτίνου ἀετοῦ του.

Ἀφ' οὗ λοιπὸν τὰ πράγματα ἔμειναν εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο, ὁ δόκτωρ Λίβρας ἠλεκτρίζει πολλάκις τῆς ἡμέρας τὸ ἄκρον τῆς ἐξ ὀρειχάλκου ἁλύσεως, ἥτις εἶνε προσηρμοσμένη εἰς τὸ ἔδαφος, μὲ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ἐὰν οἱ κάτοικοι τοῦ πλανήτου εἰς ὃν μετεφέρθη τὸ ἕτερον ἄκρον τῆς ἁλύσου ἔχουν γνώσεις, ὡς ὑποθέττομεν, φυσικῆς θὰ δυνηθῶσιν, ἴσως, νὰ ὑποπτευθῶσι κατ' ἀρχάς, καὶ νὰ καταλήξουν, εἰς τὸ νὰ ἐννοήσουν τὸν σκοπὸν τῆς συνενοήσεως τὸν ὁποῖον προσφέρουν καὶ προτείνουν εἰς αὐτοὺς οἱ κάτοικοι τοῦ ἡμετέρου πλανήτου.

(Ἐκ τοῦ γαλλικοῦ)

Ἀλέξ. Βογιατζῆς.

Ο ΜΝΗΣΤΗΡ

(Διήγημα ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Ἐπὶ μίαν σχεδὸν ὥραν ἡ Μερσεδὲ ἔμενεν ὀρθία, στηριζομένη εἰς τὴν θύραν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου. Ἀκίνητος, ἡ Μερσεδέ, ἀπέναντι τοῦ ὄγκου τοῦ κτιρίου, ἐφαίνετο ὡς μαρμάρινον ἄγαλμα. Σάλι πολύχρωμον ἔπιπτεν ἀφελῶς καὶ εἰς πτυχὰς ἀπὸ τοὺς ὤμους της, ἕως κάτω. Οὔτε χεῖρες ἐφαίνοντο, οὔτε πόδες, οὔτε τὸ κόρτωμα τοῦ σώματός της, ἀλλὰ μόνον τὸ ὀλίγον χλωμὸν πρόσωπόν της καὶ τὰ μάτια της, τῶν ὁποίων τὰ βλέφαρα ἦσαν χαμηλωμένα.

Μεσημβρία ἐσήμαινεν. Ὁ Ἥλιος ἀποτόμως διεσκέδασε τὰ παχέα πούπουλα τῶν νεφῶν ὑπὸ τὰ ὁποῖα ἐκρύπτετο καὶ ἐφάνη ἐν πλήρει αἴγλῃ. Συγχρόνως ἡ πέριξ τοποθεσία, τὰ ἐλαιόδενδρα καὶ αἱ βερυκοκκέαι, τὸ πᾶν ἐνεδύθη ποικίλην ἑορτάζουσαν στολήν. Καὶ αὐτὴ ἡ πόλις, ἡ ἀρχαία Τολέδη, περιζωσμένη ἀπὸ ἐπάλξεις, ἠγείρετο ὡς γραῖα λευκόθριξ ὑπεράνω τῆς σιωπηλῆς ἐκτάσεως τῶν πεδιάδων.

Ἐν τούτοις, παρὰ τὴν ζωηρὰν ἀκτῖνα τοῦ ἡλίου, ἥτις πρὸς στιγμὴν τὴν ἐκτύπα κατὰ πρόσωπον, ἡ Μερσεδὲ ἵστατο πάντοτε ἀκίνητος, οἱονεὶ ἐγκεχαραγμένη εἰς τὸν λίθον.

Ἐργάται τοῦ ὁπλοποιείου ἀντιπαρείρχοντο, χωρὶς νὰ προσέχωσιν εἰς αὐτήν. Γυνή τις, ἡ ὁποία ἔσυρεν ἡμίονον ἐκ τοῦ χαλινοῦ, ἐσταμάτησε μίαν στιγμὴν ἐν ἀμηχανίᾳ· εἶτα κινήσασα τὴν κεφαλήν, ἐρρίφθη εἰς τὴν κατωφέρειαν τὴν ἄγουσαν πρὸς τὴν γέφυραν τοῦ Ἁγίου Μαρτίνου καλπάζουσα. Ἡ μοναξία ἐκ νέου διεχύθη εἰς τὰ πέριξ τῆς ἐκκλησίας, ἔνθα ἐκρέμαντο, εἰς τρόπαια σκωριῶντα, αἱ ἁλύσεις τῶν Χριστιανῶν αἰχμαλώτων.

Ἐπὶ τέλους, ἡ Μερσεδὲ ἀνεσκίρτησε καὶ δι' ἀποτόμου κινήσεως ἀπέσπασε τὸ σῶμά της ἐκ τοῦ κτιρίου. Ἤγειρεν εἶτα τοὺς ὀφθαλμούς της καὶ δύο λάμψεις ἐξετοξεύθησαν . . . Ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον ἀνέμενε, διέκρινε εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν· ἕνα νέον προχωροῦντα μὲ βῆμα εὔκαμπτον καὶ ἀρειμάνιον ἐπὶ τῆς πετρώδους γῆς. Ἀπὸ μακρόθεν ἠτενίσθησαν ἄνευ μειδιάματος, χωρὶς ὁ εἷς νὰ σπεύσῃ πρὸς τὸν ἄλλον. Ἀλλὰ μόλις εὑρέθησαν ἀντιμέτωποι, ἀντήλλαξαν ὀλίγας λυπηρὰς λέξεις.

— Λοιπόν ; διέκοψεν ἡ Μερσεδὲ χαμηλοφώνως.

— Λοιπόν! ἀπεφασίσθη, ἐτραύλισεν ὁ νέος. Ἐπιβιβάζομαι αὔριον μὲ τοὺς ἄλλους. . .

* *
*

Κρατούμενοι ἐκ τῶν χειρῶν τρυφερῶς, κατήρχοντο ἀμφότεροι σιγηλοί. Ἡ Μερσεδὲ ἐσκέπτετο τὸν Ἀλόνζο καὶ ὁ Ἀλόνζο τὴν Μερσεδέ. Τοιουτοτρόπως ὁ σκληρὸς Ἱσπανοαμερικανικὸς πόλεμος ἐκεῖ κάτω, πέραν τοῦ Ὠκεανοῦ, ἔμελλε νὰ συντρίψῃ τὰς καρδίας των, πρὶν ὁ γάμος τὰς ἑνώσῃ διὰ παντός. . . . Τὸ ἀγέρωχον, ὅπερ πρὸς στιγμὴν ἐπεσκίασε τὸ μέτωπον τοῦ νέου, ὅταν προέφερε τὰς λέξεις : «ἀναχωρῶ μὲ τοὺς ἄλλους» δὲν ἀνεπτεροῦτο πλέον. Ἐβάδιζε σκυθρωπὸς εἰς

τὸ πλευρὸν τῆς μνηστῆς του, ἥτις τὸν ἐκράτει ἀπὸ τὴν χεῖρα.

Βλέπων τις αὐτοὺς βαδίζοντας καὶ τόσῳ στενῶς συνδεδεμένους, θὰ τοὺς ἐξελάμβανεν ἐξάπαντος ὡς ἀδελφοὺς ἢ μεμνηστευμένους. Ἦσαν τοῦ αὐτοῦ ἀναστήματος, μελαχροινοὶ καὶ πελιδνοὶ ἀμφότεροι. Πράγματι δὲν ἦσαν ὡραῖοι, οὔτε κομψοὶ καὶ οἱ δύο ὅμως ἠγαπῶντο ἐξ ἴσου. «Δὲν ὑπάρχουν δυσειδεῖς ἔρωτες, καθὼς καὶ φυλακαὶ ὡραῖαι;» λέγει ἡ παροιμία· εἰς τοῦτο συνεφώνουν. Ἐκ τῆς τοιαύτης σιωπηλῆς ἀφοσιώσεώς των ἐμαντευέ τις ὁποία μυστικὴ ἀγάπη τοὺς κατέκαιεν.

Προὐχώρουν ἐν μέσῳ τῶν σκιερῶν ἐλαιοδένδρων, κλονιζομένων ὑπὸ τοῦ ἀνέμου. Ἐνίοτε ἀνεμοστρόβιλοι σκόνης τοὺς ἐκάλυπτον καὶ ὁριμὺ φύσημα ἀνέμου τοὺς ἐμαστίγωνε κατὰ πρόσωπον. Δὲν ἔσπευδον διὰ τοῦτο· ὁ περίπατος αὐτὸς ἦτο ὁ τελευταῖος πρὶν ν' ἀποχωρισθῶσι. Κατόπιν, πότε θὰ ἐπανέβλεπον ἀλλήλους; Ἴσως μετὰ ἓν ἔτος μόλις, ἴσως ποτέ!!

Ὅταν ἀφίκοντο διὰ τῆς γεφύρας τοῦ Ἀλκαντάρα εἰς τὴν πόλιν, ἔμειναν ἀμφότεροι ἐν ἐκστάσει, μὴ προφέροντες λέξιν. Ἡ προσέγγυσις τῆς ἑσπέρας καθίστα μᾶλλον μονότονον καὶ πένθιμον τὴν περὶ αὐτοὺς τοποθεσίαν, τὴν στακτόχρουν πόλιν, καὶ τὸν ποταμόν, οὗτινος ὁ ἀφρὸς ἐφαίνετο ἀπὸ σκόνην μεμιγμένος.

Ἀπεχαιρετίσθησαν ἄνευ δακρύων:

— Χαῖρε Μερσεδέ!

— Στὸ καλὸ Ἀλόνζο μου!

Ὅρκους δὲν ἀντήλλαξαν. Ἦσαν ἀμφότεροι ἐκ τῆς γενεᾶς ἐκείνης, ἥτις δὲν γνωρίζει ἀπιστίαν καὶ ἐπιορκίαν. . .

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, ἔφθανον εἰδήσεις περὶ τοῦ πολέμου εἰς τὴν πλατεῖαν Ζοκοδόβερ συνηθροίζοντο πρὸς τὸ ἑσπέρας, ὅπως μάθουν τὰ καθέκαστα. Αἱ ὕπανδροι καὶ αἱ νεάνιδες ἤκουον παρὰ τῶν ἀνδρῶν, τὰ διάφορα γεγονότα. Ὑπῆρχον στιγμαὶ ἐνθουσιασμοῦ καὶ στιγμαὶ ἀπελπισίας. Θάνατος ἢ νίκη! Ὦ! θ' ἀπέθνησκον ἡττημένοι. Ἑκάστοτε οἱ φονευμένοι ἀνεγράφοντο περισσότεροι εἰς τὰ δελτία. Ἡ Μερσεδὲ πρώτη ἔσπευδεν εἰς τὴν πλατεῖαν Ζοκοδόβερ. Ἡ καρδία της ἐκτύπα ἀτάκτως, ὅταν ἀνεγίνωσκον μεγαλοφώνως τὰ ὀνόματα τῶν φονευθέντων καὶ τῶν πληγωμένων. Μάλιστα ὁσάκις ἐβεβαιοῦτο ὅτι δὲν ἀνεφέρετο ὁ Ἀλόνζο, ἐπέστρεφε σκυθρωπὴ καὶ μᾶλλον τεταραγμένη, ἀναλογιζομένη τὸ μέλλον. Ἀ! τὸν κατηραμένον πόλεμον. Πᾶν ὅ,τι παρετήρει εἰς τὴν πόλιν τῆς ἐπροξένει τὴν φρίκην ἕκαστον ἀντικείμενον ὡμίλει περὶ σφαγῶν περὶ μαχῶν καὶ αἵματος!

Εἰς τὰς ἐξωθύρας τὰ σιδηρᾶ πλῆκτρα ὡμοίαζον μὲ ὅπλα παλαιὰ ἐξειργασμένα διὰ τὴν σφαγὴν καὶ τὴν φρίκην. Οἱ πύργοι ἐδείκνυον μακρόθεν τὴν ἀπειλητικὴν σιαγόνα τῶν ἐπάλξεών των, καὶ εἰς αὐτὰς τὰς ἐκκλησίας, πρὸς τὸ ἱερόν, διεκρίνοντο σημεῖα τοῦ πολεμικοῦ παρελθόντος, Ἀ! τὸν ἀπαίσιον πόλεμον.

Καὶ ἡ Μερσεδέ, ὑψοῦσα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν, ἵνα παρηγορηθῇ, ἐπανέβλεπεν εἰσέτι ἐκεῖ τὸν αἱμοσταγῆ ἥλιον, ὅστις κατέθραυε τὰ ἀκόντιά του εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἄνυδρον πεδιάδα.

* *
*

Ἐπὶ τέλους ἡμέραν τινὰ ἐγνώσθη ὅτι αἱ ἐχθροπραξίαι κατέπαυσαν καὶ οἱ στρατιῶται ἐπανήρχοντο. Λυπηρὰ ἔκβασις ἣν ἐπιφέρει ἡ ἧττα! Ἡ Μερσεδὲ, ἐν τούτοις, ἠσθάνετο βαθεῖαν χαράν. Ἠρίθμει τὰς ὥρας, αἵτινες τὴν ἐχώριζον εἰσέτι τοῦ Ἀλόνζο. Ἤδη πᾶσα ἀνησυχία διελύετο. Δὲν παρεδέχετο ὅτι εἶχε φονευθῇ ἢ πληγωθῇ. Τοὐναντίον τῇ ἐφαίνετο, ὅτι τὸν ἔβλεπε πρὸ αὐτῆς καθὼς τὸν εἶχε ἀποχωρισθῇ πρὸ ἓξ μηνῶν, μὲ τὴν ὠχρὰν ὄψιν του καὶ τὴν ψυχὴν εἰς τὸ στόμα!

Ὁ Ἀλόνζο, πραγματικῶς, ἐπανήρχετο τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἐλογάριαζεν ἡ Μερσεδέ. Ἐσπέραν τινά, διὰ τῆς πύλης τοῦ Ἀλκαντάρα πολλὰ ἁμάξια ἐκόμιζον τοὺς ἀνικάνους στρατιώτας. Ἄλλοι ἐβάδιζον ὄπισθεν κεκμηκότες καὶ κεκλιμένοι. Ἡ Μερσεδὲ ἠρώτα ὅλα τὰ πρόσωπα τῶν ἀντιπαρερχομένων στρατιωτῶν διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐν τούτοις, δὲν ἠδύνατο ν' ἀναγνωρίσῃ τὸ τοῦ Ἀλόνζο. Καὶ ὅμως ἐκεῖνος τὴν εἶχεν ἀναγνωρίσει.

— Μερσεδέ! ἀνέκραζε μὲ φωνὴν πνιγηράν.

Ἦτο πραγματικῶς, ἐκεῖνος, ὁ Ἀλόνζο; Δι' ἀποτόμου κινήσεως ἀποτροπιασμοῦ, ἡ Μερσεδὲ ὠπισθοδρόμησεν. Πόσον ὁ πόλεμος τὸν εἶχεν ἀλλοιώσει! Εἷς ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του ἦτο ἐξωρυγμένος καὶ τὸ πρόσωπόν του ἠκρωτηριασμένον. Ἀπὸ τῶν βλεφάρων μέχρι τῶν χειλέων μία οὐλὴ ἠυλάκωνε τὴν παρειάν. Δὲν ἤρκεσαν ταῦτα: τὸ αὐτὸ ἀπαίσιον ὀβούζιον τῷ εἶχεν ἀποκόψει τὸν βραχίονα, καθότι ἡ χειρὶς τῆς στολῆς του ἐκρέματο κενὴ κατὰ μῆκος τοῦ σώματός του.

Ἐν τούτοις ἅμα ἀπέβαλε τὴν πρώτην ἔκπληξίν της, ἡ Μερσεδὲ ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ μνηστῆρός της. Ἀφοῦ ἔζη εἰσέτι, ἀδιάφορον τὰ ἄλλα! Ὁ πρὸς αὐτὸν ἔρως της ἐδιπλασιάζετο τὴν στιγμὴν ἐκείνην μάλιστα, τὸν ἠγάπα πράγματι, τὸν ἠγάπα παρ' ὅσον οὐδέποτε ἄλλοτε, ἂν καὶ τόσῳ καταβεβλημένον καὶ παραμεμορφωμένον.

Καὶ ἐκείνη ἐπίσης καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἀπουσίας του δὲν εἶχε γείνει ὡραιοτέρα. Αἱ ἀμφιβολίαι καὶ αἱ ἀνησυχίαι εἶχον ρυτιδώσει τὸ πρόσωπόν της. Καὶ ὅμως, ὅταν κατόπιν ὀλίγων ἑβδομάδων ἐνυμφεύθησαν, ἔγειναν τὸ παράδειγμα τῆς ἀμοιβαίας συζυγικῆς ἐμπιστοσύνης, διότι ἡ ζέσις τῆς ἀφοσιώσεως εἶχε κέντρον τὰς καρδίας των.

Ἀθήνησι Μίλτων

ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΕΡΨΙΣ

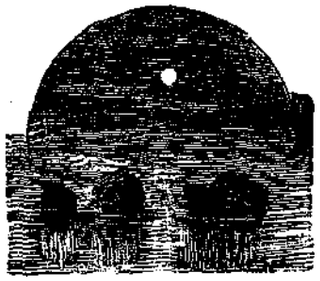

ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΙΣ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΚΗΝ

Δὲν θέλω μελαγχολικὴν
Διόλου, νὰ σὲ βλέπω
Μ' ἀρέσεις εὔθυμος, ἁβρά,
Χαρίεσσα, γελῶσα
Στοὺς ὀφθαλμούς σου αἴσιον
Τὸ μέλλον διαβλέπω
Γιατὶ λοιπὸν ὡς ἄνοιξις
Δὲν εἶσαι μειδιῶσα ;

Ἠξεύρω ! Ἐχωρίσθητε !
Τὰ στήθη σας πονοῦνε,
Ὅταν χωρίζωντ' εὐγενεῖς
Ποτὲ δὲν λησμονοῦνε·

Ἀλήθεια ! Ἀλλ' ἡσύχασε
Θὰ ἐπανέλθῃ χρόνος
Ν' ἀνταμωθῆτε ὕστερον
Δὲν θὰ ὑπάρχῃ πόνος.

Δὲν ξεύρεις ὅτι ὁ καιρὸς
Ὁπόταν μᾶς χωρίζῃ
Γλυκύτερον μετέπειτα
Μᾶς ἐπαναγνωρίζει ;

Ν. Σαχίνης.

ΣΤΗΝ ΑΝΑΧΩΡΗΣΙΝ ΤΗΣ

Μὰ οὔτε ἕνα «ἔχε γειὰ» ἐβάσταξε ἡ καρδιά σου
Νὰ μὴ μοῦ δώσῃς, π' ἔφυγες νὰ πᾷς 'στὴ ξενητιά ;
Μὰ οὔτε νάλθῃς νὰ ἰδῶ μία γλυκειὰ ματιά σου
Νᾶχω αὐτὴν τοὐλάχιστον κρυφὴ παρηγοργιά ;

Ἂς εἶναι δὲν πειράζει,
Πήγαινε στὸ καλὸ
Κι' ἐλπίζω ὅταν θἄλθῃς
Νὰ μὴ σὲ ξαναιδῶ.

Μὰ πάλιν ἡ καρδιά μου ἂν δυνηθῇ ν' ἀνθέξῃ
Σ' αὐτὴν τὴν ἄδικη πολὺ καὶ ἄσπλαχνη ἀπονιά σου
Δὲν θὲ νὰ ἰδῇς σὰν ἄλλοτε σὲ σὲ νὰ πρωτοτρέξῃ,
Γιατὶ τώρα ἐγνώρισε τί τρέφεις στὴ καρδιά σου :

Ζάκυνθος 18/4/900

Μήτσος Μασσάβιος

ΣΤΗ ΛΑΓΚΑΔΙΑ !

Βρεμουλιαστὰ στὴ ρεμματιὰ
Γροίκα τὸ ρυάκι πῶς κυλάει,
Γροίκα ἡ ἀγράμπελη πλατυὰ
Τὴν εὐωδιά της πῶς σκορπάει.

Γροίκα τὸ ἀηδόνι στὰ κλαδιὰ
Πῶς κελαϊδίζει ἐρωτεμένο,
Γροίκα τὸ ἀγέρι ἀπὸ μακρυὰ
Πῶς παιχνιδίζει μυρωμένο.

Γροίκα στὴ χλόη τὴ δροσερὴ
Πῶς βόσκουν τ' ἄσπρα προβατάκια
Κι' ἄκου ἡ φλογέρα τρυφερὴ
Πόσα ἀραδιάζει τραγουδάκια.

Ὅλα μὲ ἀνέκφραστο σκοπὸ
Τὴν ὡμορφιά σου τραγουδᾶνε
Καὶ μοῦ μυνοῦνε νὰ σοῦ 'πῶ
Πῶς τὴν αὐγὴ σὲ καρτερᾶνε

Ξύπνα, Νεράϊδα μου, νὰ πᾷς
Κι' ὅταν ὁ ἥλιος βασιλέψῃ,
Στὴ λαγκαδιὰ νὰ καρτερᾷς
Κάποιος θαρθῇ νὰ σὲ γυρέψῃ.

Ἀθῆναι

Σωτήρης Ε. Σκίππης

ΣΚΕΨΕΙΣ

Ποῖος παρατηρητὴς τῶν γηΐνων πραγμάτων, παρακολουθῶν μετ' ἐνδιαφέροντος τὴν ἐξέλιξιν τῆς ἀνθρωπότητος, δὲν ἀποθαυμάζει τὴν ὁμόθυμον ἐξέγερσιν τῶν λαῶν, ζητούντων οὐδὲν ἄλλο ἢ τὴν ὑποστήριξιν καὶ τὴν διατήρησιν τῶν παγκοσμίων νόμων, τῶν εἰσχωρούντων καὶ διεπόντων καὶ τὰ ἐλάχιστα τῆς φύσεως πράγματα ; Τίς ἀκούων, κατ' αὐτάς, τὴν Κίναν ἐξεγειρομένην, δὲν φαντάζεται, ὅτι μεγαθήριόν τι φωλεῦον ἐπὶ αἰῶνας ὁλοκλήρους ἐξεγείρεται, ἵνα τίς οἶδε ὁποῖον ρόλον παίξῃ εἰς τὴν ἐπίγειον παλαίστραν ;

Ὁ αἰώνιος νόμος τῆς ἀνακαινίσεως καὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν πραγμάτων πανταχοῦ διεισδύει.

Εἰς πάντα τὰ ἔθνη ὑπῆρξαν ἐποχαὶ παρακμῆς, καὶ περίοδοι ζωῆς καὶ δυνάμεως. Μεταξὺ τῶν ἐθνῶν, σεβαστὴν θέσιν κατεῖχεν ἄλλοτε καὶ ἡ Κίνα, ἡ ἀπωτάτη ἐκείνη Σαχάρα, ἡ ὁποία ἀντὶ κόκκων ἄμμου βαστάζει ἑκατομμύρια λαοῦ, ἀμαθοῦς καὶ ἡμιβαρβάρου. Καὶ τὸ μεγαθήριον ἐκεῖνο κατέπεσεν εἰς μακροχρόνιον νάρκην καὶ ἐν τῇ νάρκῃ του ἐκείνῃ μύριοι ὅσοι τὸ κατεπάτουν καὶ τὸ ἐνέπαιζον. Ἀλλ' ἤδη ὁ χρόνος τῆς νάρκης του ἐκείνης φαίνεται λήγων καὶ ὁ κολοσσὸς ἐκεῖνος ἤρχισε νὰ κινῆται, νὰ ἐγείρηται καὶ νὰ ἐκπλήττῃ τὸν κόσμον ὅλον, ὅστις τρομάζει μὲ τὸν ὑπέρογκον ἀριθμὸν τῶν 400,000,000 κατοίκων της, οἵτινες θὰ ἠδύναντο διὰ μιᾶς νὰ καταπατήσωσι καὶ κυριεύσωσι τὴν γῆν ἅπασαν, ἐὰν εἶχον δυνάμεις καὶ πολιτισμὸν εὐρωπαϊκοῦ Ἔθνους.

Καὶ μ' ὅλα ταῦτα φαίνεται ἤδη, ὅτι ἡ αὐτοκρατορία ἐκείνη, ἡ ἀπέραντος, ἐνόησε τὰς ἀκαλλιεργήτους δυνάμεις της καὶ πιεζομένη ὑπὸ διαφόρων συμφορῶν συνησθάνθη τὴν θέσιν του καὶ ἤρξατο νὰ ἀναλαμβάνῃ. Πάντες ἐνθυμούμεθα, ὅτι ἡ Κίνα πρὸ καιροῦ εἰς πᾶσαν τῆς Γῆς ἄκραν εἶχεν ἀποστείλει ἀπεσταλμένους, ὅπως μελετήσωσι τὰ διάφορα συστήματα τῶν λαῶν, τὰ διάφορα πολιτεύματα, τοὺς ἐξοπλισμοὺς καὶ πάντα τὰ ἄλλα τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὴν πρόοδον, ἵνα σχηματίσῃ καὶ αὐτὴ γνώμην καὶ χαράξῃ νέαν ὁδὸν πολιτισμοῦ, ἣν ἤδη χαράττει διὰ τοῦ πολέμου, καὶ ἤτις εἶναι ἄδηλον ὁποίαν δύναται νὰ λάβῃ διεύθυνσιν καὶ ποῦ δύναται νὰ καταλήξῃ.

Ἔχοντες ὅμως ὑπ' ὄψει ἡμῶν, ἡμεῖς οἱ μακρόθεν παρατηρηταὶ τῶν ἐκεῖ γινομένων, ὅτι ὁ λαὸς αὐτὸς δὲν εἶναι ἐκφυλισμένος, ὅπως ἤδη εἶναι οἱ διάφοροι λαοὶ τῆς Εὐρώπης, δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι τὰ ἐν τῇ ἀπωτάτῃ ἐκείνῃ ἀνατολῇ κράτη μίαν ἡμέραν θὰ καθέξωσι ἐπίζηλον θέσιν ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, ὁπόταν πιθανὸν οἱ ἤδη πεπολιτισμένοι λαοί, μεμαραμένοι καὶ ἄτονοι, ἀκολουθοῦντες τοὺς αἰωνίους τῆς φύσεως νόμους, θὰ πέσωσι καὶ οὗτοι εἰς περίοδον νάρκης, ἐξ ἧς καὶ πάλιν τὶς οἶδε μετὰ πόσους αἰῶνας θὰ ἀναλάβωσι δυνάμεις, ὡς ἤδη ἀναλαμβάνει δυνάμεις καὶ ζωὴν ἡ ἀπέραντος ἐκείνη χώρα, ἡ ὑψοῦσα ἀγέροχον τὴν κεφαλὴν αὐτῆς καὶ δεικνύουσα εἰς τὸν κόσμον ζωηροὺς καὶ μεγάλους ὀφθαλμούς, σημαίνοντας καὶ ψυχὴν μεγάλην φωλεύουσαν εἰς τὰ πελώρια ἐκεῖνα στήθη της.

Ν. Σαχίνης

ΩΦΕΛΙΜΟΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΑΙ ΠΑΥΣΕΙΣ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ

Τὸ ὕδωρ γενικῶς θεωρεῖται ἐπιβλαβὲς εἰς τὸ δέρμα τοῦ προσώπου, ἰδίως ὅταν τὸ δέρμα εἶναι μαλακὸν καὶ τρυφερόν, καθὼς εἰς τὰς κυρίας. Ἔχει μὲν τὴν ἰδιότητα νὰ καθαρίζῃ αὐτό, ἀλλ' ἐπίσης ἔχει τὴν ἰδιότητα τὴν ἀπαλότητα αὐτοῦ νὰ τραχύνῃ καὶ νὰ καθιστᾷ αὐτὸ σκληρότερον καὶ ἀμαυρότερον, δι' ὃ αἱ συχναὶ πλύσεις τοῦ προσώπου παραβλάπτουσιν αὐτό, ἐξαλείφουσαι τὴν στιλπνότητά του. Ἀποφεύγετε ὅθεν τὰς συχνὰς πλύσεις, πρὸ πάντων δὲ τὰς συνοδευομένας μετὰ σάπωνος ἀκαθάρτου. Ὀλίγον ὕδωρ, μετ' ἀραιᾶς διαλύσεως κολωνίας, ἀρκεῖ πρὸς πλύσιν τοῦ προσώπου, ἅπαξ ἢ δὶς τὸ πολὺ τῆς ἡμέρας.

★

ΤΟ ΗΛΙΑΚΟΝ ΦΩΣ

Τὸ φῶς τοῦ ἡλίου οὐδεὶς ποτε μὴ τρομάζῃ. Εἶναι ὁ ὑγιεινότερος ὅρος τῆς ζωῆς. Εἶναι ὁ μεγαλείτερος φθορεὺς τῶν μικροβίων καὶ ἀπόδειξις ὅτι ὅπου αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου διεισδύουσι, ἐκεῖ καὶ ὑγεία ἄκρα βασιλεύει

Τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἔχει ἐπίσης τὴν ἰδιότητα νὰ διαλύῃ καὶ ἀφαιρεῖ τὴν ὑγρασίαν, τὸν μεγάλον αὐτὸν ἐχθρὸν τῆς ἀνθρωπότητος, τὸν προκαλοῦντα τὰς πλείστας τῶν νόσων καὶ τὸν καθιστῶντα τὰ σώματα ἄτονα καὶ πλαδαρά. Μὴ διστάζητε ὅθεν, ἐκ φόβου μὴ τὰ ἔπιπλα ὑμῶν καταστραφῶσι, τὰ παράθυρα καὶ τὰς θυρίδας σας νὰ διατηρῆτε ἀνοικτὰς καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἵνα ὁ ἥλιος αὐθόνως εἰσέρχηται εἰς τὰ δωμάτιά σας.

Ἐπιβλαβῆ ὁμοίως εἶναι καὶ τὰ μεγάλα ἐκεῖνα παραπετάσματα τὰ τιθέμενα πρὸ τῶν παραθύρων τῶν οἰκιῶν, χάριν στολισμοῦ καὶ μεγαλοπρεπείας καὶ ἐμποδίζοντα τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἡ ὑγεία εἶναι ὁ σπουδαιότερος παράγων τῆς ζωῆς, ὅθεν δι' αὐτὴν τὰ πάντα ἂς ὑποχωρῶσιν.

σ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

ΑΙ ΣΙΝΙΚΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἰδοὺ μέσον ἁπλούστατον πρὸς ἀναπαράστασιν τῶν σινικῶν λεγομένων εἰκόνων ἐπὶ τοῦ τοίχου, ἤτοι πειράματος ἀρκούντως διασκεδαστικοῦ καὶ περιέργου διὰ τὰς οἰκογενείας καὶ συναναστροφάς.

Περικόψατε ἐξ εἰκονογραφημένου, ἀχρήστου ὑμῖν, περιοδικοῦ ἢ βιβλίου, εἰκόνας τινὰς γελοιογραφικὰς ἢ προσωπικάς, ἃς κρατεῖτε διὰ τῆς δεξιᾶς χειρός, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς βαστάζετε καθρέπτην, ἀφοῦ προηγουμένως τοποθετήσητε ἐπὶ τῆς τραπέζης σας ἐν σύνηθες κηροπήγιον ἀνημμένον καὶ μέγα τι βιβλίον, ἢ ἕτερον ἀντικείμενον πυκνοῦ πάχους, ἂν θέλετε. Ἐπὶ δὲ τοῦ τοίχου καὶ ἔναντι τῶν θεατῶν, οἵτινες δέον νὰ ἵστανται ἐστραμμένοι, τὰ νῶτα ἔχοντες πρὸς τὸ φῶς, τοποθετεῖτε τεμάχιον λευκοῦ χάρτου ἢ πίνακος λευκοῦ, ὡς ἐμφαίνεται ἐν τῇ κάτωθι εἰκόνι.

Ἤδη ὑπολείπεται νὰ παραγάγητε τὴν εἰκόνα σας ἐπὶ τοῦ τοίχου. Μετακινεῖτε τὸν καθρέπτην σας μεταξὺ τοῦ κηροπηγίου καὶ τοῦ τοίχου, οὕτως ὥστε ν' ἀποτελῇ γωνίαν καὶ νὰ ἀντανακλᾷ ὁ καθρέπτης σας ὁλόκληρος ἐντὸς τοῦ χάρτου Τότε διὰ τῆς ἀριστερᾶς σας χειρὸς πλησιάζετε μεταξὺ τοῦ κηροπηγίου καὶ τοῦ καθρέπτου τὰ χάρτινα σχήματά σας καὶ θὰ ἰδῆτε ἀμέσως ὡραῖαι μικραὶ φανταστικαὶ εἰκόνες νὰ σχηματίζωνται καὶ μετακινῶνται ἐπὶ τοῦ τοίχου, ἐφ' ὅσον ἐπιτηδείως κινεῖτε τὰ σχήματά σας, πρὸς μεγίστην εὐχαρίστησιν καὶ διασκέδασιν ὑμῶν καὶ τῶν παρεστώτων.

Φ. Π.

Η ΗΧΩ

Ο ΧΑΣΟΜΕΡΗΣ

Γέρων τις πλούσιος εἶχεν ἀποφασίσει νὰ διέλθῃ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς του ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἀναπαύσει. Δὲν ἔκαμνε δὲ ἀπολύτως οὐδεμίαν ἐργασίαν καὶ ἀκριβῶς διὰ τοῦτο οἱ ἀνεψιοί του ἀπεκάλεσαν αὐτὸν *χασομέρην*.

Ἡμέραν τινὰ ἐσκέπτετο καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτόν.

— Ἐπέρασα τὴν νεοτητά μου ἐργαζόμενος, φυλάττων τὰ χρήματά μου καὶ ἀποφεύγων τὰς διασκεδάσεις καὶ τὰς ἀνοησίας. Αἴ, τώρα τὸν ὀλίγον χρόνον, ὅστις μοὶ μένει νὰ ζήσω, θέλω νὰ τὸν περάσω μὲ ὑγείαν καὶ καλοπέρασιν. Σπῆτι καλό, κουζίνα καλή, τὸ τσιγαράκι μου, κἄποτε περίπατον μὲ τὴν ἅμαξαν, ποῦ καὶ ποῦ εἰς τὸ θέατρον, κρασὶ δυνατό, φωτιὰ καλή, αὐτὰ μὲ ἀρκοῦν. Θὰ ἐξωδεύσω κάτι περισσότερον, ἀλλὰ θὰ ζήσω καλά. Οἱ δὲ ἀνεψιοί μου, θὰ εὕρουν καὶ αὐτοὶ μερικαῖς χιλιαδοῦλαις λίρες!

Ἐν τούτοις ἐπέβλεπε καὶ τὴν ἀνατροφὴν τῶν ἀνεψιῶν του, οἵτινες βαθμηδὸν μεγαλυνόμενοι, ηὔξανον τὰς ἀπαιτήσεις των διάγοντες βίον οὐχὶ ὠμαλόν. Τοῦτο δυσηρέστει πολὺ τὸν θεῖον. Ὁ εἷς ἠρέσκετο νὰ ἱππεύῃ, ὁ ἕτερος διετήρει μίαν χορεύτριαν, καὶ ὁ τρίτος εἶχε τὸ ἐλάττωμα νὰ χαρτοπαίζῃ καὶ τὸ κακὸν ἰδίωμα ἐπίσης ἅπαντες νὰ δανείζωνται ἑκάστοτε ποσὰ εἰς βάρος τῆς μελλούσης κληρονομίας των.

Ἡμέραν τινὰ οἱ τρεῖς ἀνεψιοὶ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἐξαδέλφου των Καλούμπα ὑπελόγισαν ὡς ἔγγιστα τὴν περιουσίαν τοῦ θείου των καὶ διεμοιράσθησαν αὐτὴν ἐν λόγοις καὶ ἀριθμοῖς· εἶτα δὲ πωλήσαντες ἕκαστος τὸ μερίδιόν του εἰς τὸν Καλούμπαν, ἔδωκαν ἑνὶ ἑκάστῳ τὸ τρίτον ἀναλογοῦν ποσόν, ἀφοῦ ἐννοεῖται, ὑπέγραψαν τὰ ἀναγκαιοῦντα συμβόλαια.

Ταῦτα περιῆλθον μετ' ὀλίγον εἰς γνῶσιν τοῦ θείου, ὅστις φοβερὰ δυσηρεστήθη.

— Κρίμα, εἶπεν ὅπου ἐπερίμενα νὰ ἴδω τρεῖς ἀνεψιούς, ἀνταξίους μου καὶ ἐργατικοὺς καὶ τὸν τέταρτον κάτι τι ἄλλο παρὰ κλεπταποδόχον καὶ ἀπατεῶνα!

Βλέπων δὲ ὅτι οὗτοι ἐξηκολούθησαν νὰ διάγουν βίον ἄσωτον καὶ ἀπρεπῆ, μὲ χρέη καὶ συναλλάγματα καὶ ὅτι μετ' ἀνησυχίας καὶ πόθου ἀνέμενον τὸν θάνατόν του· σκεπτόμενος δὲ ἀφ' ἑτέρου, ὅτι τῷ ἀπέμενον ἔτι ἑξήκοντα χιλιάδες λίρες, ἔλαβεν αἰφνιδίως παράδοξον καὶ ἡρωικὴν ὄντως ἀπόφασιν.

Καλέσας τὸν πιστόν ὑπηρέτην του Βατίσταν τῷ λέγει.

— Πήγαινε νὰ μοῦ φέρῃς ἀμέσως τὸν δικηγόρον μου κ. Καρπίσην.

Οἱ δικηγόροι, ὡς γνωστόν, εἶναι πάντες οἱ αὐτοί, μόνον οἱ πελάται διαφέρουν.

Προσελθὼν οὗτος, συνεζήτησαν ἰδιαιτέρως ἐπὶ μίαν ὥραν, ὅτε τέλος λέγει εἰς τὸν Χασομέρην:

— Ἔσο ἥσυχος, Κύριέ μου, ὅσον ἀφορᾷ διὰ ἠλεκτρολόγον, θὰ φροντίσω ἐγώ. Θὰ σοὶ στείλω τὸν ἀνεψιόν μου Λαμποσβύστην.

— Τί; Λαμποσβύστην;

— Ναί, αὐτόν, ὅστις ἀνεκάλυψε τὸν *γνώμονα* τῶν καταιγίδων, δι' οὗ δύναται νὰ φέρῃ βροχήν, χάλαζαν . . . .

— Μὰ δὲν μεταχειρίζονται τὸ κανόνι, νομίζω;

— Βεβαίως, ἀλλὰ εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Εἰρήνης, αἱ ἐπιτροπαὶ διεμαρτυρήθησαν κατὰ τοῦ μέσου τούτου, ὡς βαρβάρου. Τὸ ἰδικόν του μηχάνημα εἶναι πολεμικὸν ἐπίσης πάντοτε, ἀλλὰ λίαν εὐφυὲς καὶ ἐπιστημονικὸν καὶ θὰ ὠφελήσῃ πολὺ τὴν βιομηχανίαν.

— Μεγάλη κεφαλὴ καὶ μέγας νοῦς!

— Εἶναι ὁ νέος Ἑδισσῶν. Ἤδη δὲ καταγίνεται εἰς τὰ πειράματα τοῦ *ἀλεξικεραύνου τῆς τσέπης*, ἥτις ὄντως εἶναι ἠλεκτρομηχανικὴ ἐπανάστασις τῆς ἐποχῆς μας.

— Πολὺ καλά, ὡραῖα, περίφημα, ἀγαπητέ μου κύριε Καρπίση. Ὥστε στεῖλέ μου αὐτὸν τὸν κύριον Λαμποσβύστην, ὡς τὸν ὀνομάζεις, καὶ ἐλπίζω νὰ συνεννοηθῶμεν καλῶς μετ' αὐτοῦ.

Καὶ μετ' ὀλίγον ἀποχωροῦντος ἐκεῖθεν τοῦ κ. Καρπίση:

— Ἄ, τὸν ἀνόητον! εἶπε καθ' ἑαυτόν. Εἶναι τόσον πλούσιος καὶ εὐτυχής, ὥστε δὲν γνωρίζει εἰς τί νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν περιουσίαν του.

. . . . . .

Ἐν τούτοις ἡ διαγωγὴ τῶν ἀνεψιῶν τοῦ Χασομέρη ἐξηκολούθει ἡ αὐτὴ πάντοτε καὶ χειροτέρα ἔτι. Ἱππασίαι, χορεύτριαι χαρτοπαίγνια, συναλλάγματα, ἀπάταιαὶ ψεύδη εἰς τὴν ἡμερεσίαν πάντοτε διάταξιν. Πάντα δὲ ταῦτα ἔπειθον πλειότερον τὸν ἀτυχῆ θεῖον, ὅτι καλῶς ἐσκέφθη

εἰς τὴν ἀπόφασίν του. Ἡμέραν δέ τινα προσκαλέσας αὐτοὺς εἰς πλούσιον γεῦμα, τοῖς ἀνεκοίνωσε πρὸς μεγίστην ἔκπληξίν των, ὅτι ἠγόρασε οἰκίαν ἐξοχικὴν ἐν Καπιόκᾳ διὰ μέσου τοῦ δικηγόρου του κ. Καρπίση μὲ ἠλεκτρικὸν σύστημα τοῦ μηχανικοῦ Λαμποσβύστη, ὅπου ἔμελλεν ὁριστικῶς νὰ ἐγκατασταθῇ. Καὶ συνάμα τοὺς ἀπεχαιρέτισεν.

Τὸ αἰφνίδιον τοῦτο ἐφάνη παράδοξον τοῖς ἀσώτοις ἀνεψιοῖς του καὶ πολὺ δυσχεραῖνον τὰ μέλλοντα κληρονομικὰ σχέδια των, ὅτε εἷς ἐξ αὐτῶν σκεπτόμενος ἠπιώτερον καὶ ἐμπορικώτερον.

— Αἴ, θὰ ἔχωμεν, τοῖς λέγει καὶ τὸ ἐξοχικὸν τοῦτο μέγαρον ἐπὶ πλέον νὰ διαμοιράσωμεν.

— Νὰ τὸ διαμοιράσωμεν τότε καὶ αὐτὸ ἀπὸ τώρα, ὑπέλαβεν ἕτερος ἀνεψιός.

— Εἶναι περιττόν, προσέθηκε τότε ὁ πολυμήχανος καὶ ἰδιοτελὴς ἐξάδελφος, διότι εἶναι ἤδη ἰδικόν μου, δυνάμει τῶν συμβολαίων, τὰ ὁποῖα ὑπεγράψαμεν.

— Ὄχι, δὲν συμπεριλαμβάνεται καὶ αὐτό, ἀντεῖπον οἱ ἄλλοι καὶ ζωηρὰ μεταξὺ των ἠγέρθη περὶ τούτου φιλονεικία.

. . . . . .

Ἀλλ' αἱ ἐκπλήξεις τῶν τεσσάρων ἐξαδέλφων δὲν περιωρίσθησαν ἕως ἐδῶ, διότι τὸ μέγαρον τῆς Καπιόκας εἶχε καὶ παρεπόμενα.

Αἱ ἐφημερίδες συχνάκις ἐπραγματεύοντο περὶ τοῦ διασήμου Χασομέρη καὶ τοῦ νέου κτήματός του. Καὶ ἄλλαι μὲν ἔγραφον περὶ ἀμυθήτου πλούτου, ἕτεραι περὶ μαγικῶν τινων κήπων, ἄλλαι περὶ λιμνῶν καὶ ζωοτροφείων καὶ ἄλλαι περὶ ἄλλων τοιούτων. Χασομέρης ἀπ' ἐδῶ, Χασομέρης ἀπ' ἐκεῖ, ὅλος ὁ κόσμος Χριστιανικὸς καὶ ἐθνικὸς ἐπραγματεύετο περὶ αὐτοῦ, ὡς τοῦ μόνου εὐδαίμονος θνητοῦ τῆς ἐποχῆς, ἐννοοῦντος καλῶς νὰ ζήσῃ, καὶ ὡς τοῦ κατ' ἐξοχὴν πτηνοφίλου ἀνδρὸς τῆς ἡμέρας.

Καὶ ὄντως! Ἡ περίφημος ὀρνιθολογικὴ αὐτοῦ συλλογή, ἦτο κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν πρᾶγμά τι ἔκτακτον! Πάντες ἐθαύμαζον τὸ λαμπρὸν σύστημα, τὴν ποικιλίαν τῶν εἰδῶν, τὸ ὡραῖον φαινόμενον, τὰ σπάνια ἀποτελέσματα. Μεταξὺ δὲ τῶν ποικίλων εἰδῶν τῆς πτηνολογικῆς συλλογῆς του, ὑπῆρχε καὶ μία πελώριος πυραλίς, ἔχουσα τὰς πτέρυγας εἰς τὸ ἀντίθετον τῶν ποδῶν μέρος, εἷς θαυμάσιος, ἔξοχος οὕτως εἰπεῖν, ἀετός, μετὰ δύο κεφαλῶν καὶ τὸν ὁποῖον ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας ἐζήτησε ν' ἀγοράσῃ ἀποστείλας αὐτῷ τέσσαρας σάκκους πλήρεις χρημάτων.

— Ὄχι, τῷ ἀπήντησεν ὁ Χασομέρης δὲν τὸν δίδω. Ὁ ἀετὸς αὐτὸς εἶναι ἡ τιμὴ τῆς οἰκίας μου ἐν Καπιόκᾳ καὶ δὲν τὸν πωλῶ.

Ὁ ἀπεσταλμένος ἐπέμεινε προσενεγκὼν καὶ ἑτέραν ποσότητα χρημάτων.

— Περιττόν, ἀπήντησεν ὁ Χασομέρης, διότι σᾶς βεβαιῶ δὲν θέλω κατ' οὐδένα τρόπον ν' ἀποχωρισθῶ τοῦ πτηνοῦ μου.

. . . . . .

— Ἀλλ' ὁ θεῖος ἐτρελλάθη λοιπόν; ἔλεγον οἱ ἀνεψιοὶ συσκεπτόμενοι περὶ τῆς ἀρνήσεώς του. Ἐξοδεύει τὴν περιουσίαν του ἀγοράζων τόσα καὶ τόσα πτηνὰ καὶ τώρα τῷ παρουσιάζεται τόσον καλὴ εὐκαιρία καὶ προτιμᾷ ἕνα παλιοκοετὸν ἀπὸ χιλιάδας λιρῶν!

— Ἀφήσατε τὸν θεῖον νὰ πράξῃ ὅπως θέλει, αὐτὸς εἶναι ἐπιχειρηματίας καὶ γνωρίζει καλλίτερον πῶς νὰ αὐξήσῃ τὴν περιουσίαν του, τοῖς ἔλεγεν ὁ Καλούμπας. Ἐκεῖ κατήντησε πλέον μουσεῖον, ὅπου συνέρχονται οἱ σοφοί, ἐπιστήμονες καὶ ξένοι. Ἅμα δὲ ἡμεῖς κληρονομήσωμεν καὶ τὸ μέγαρον του, θὰ εἴμεθα μεγάλοι ἄνδρες καὶ θὰ ἔχωμεν ἀνεκτίμητον θησαυρόν. Δὲν βλέπετε τί γράφουν αἱ ἐφημερίδες διὰ αὐτὰ τὰ ἀναρίθμητα καὶ σπάνια πτηνά του;

— Ἔχει δίκαιον! ἔχει δίκαιον, ἀπήντων οἱ ἄλλοι.

Χωρὶς νὰ σᾶς ἀναφέρω, τὸν σπουδαῖον μηχανισμὸν τὸν ὁποῖον ἔχει ἐγκαταστήσει καὶ διαρκῶς ἐρχάζεται ὁ μηχανικός του Λαμποσβύστης εἰς τὸ ἀνώτερον πάτωμα, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται τὸ περίφημον καὶ ξακουστὸν κρυστάλλινον δωμάτιον τοῦ θείου, τὸ ὁποῖον φωταγωγεῖται μὲ ἄπλετον ἠλεκτρικὸν φωτισμόν. Εἶναι ἀληθῶς μία μαγεία, ἓν ἔξοχον ἐνδιαίτημα, ἀληθὴς παράδεισος, μία Νέα Μέκκα, μία τετάρτη Ρώμη καὶ τί πληθώραν ἀπὸ ὡραίας γυναῖκας ὅπου ἔχει φέρει. ἐκεῖ μέσα! Χάνει κανεὶς τὸν νοῦν του ἀπὸ ὅλα αὐτά.

Πάντες ἔτριβον τὰς χεῖρας ἀκούοντες ταῦτα.

— Καὶ πόσα πτηνὰ νὰ ἔχῃ ἕως τώρα; ἐρωτᾷ εἷς ἀνεψιός.

— Πτηνὰ ἔχει ἤδη 4,712 καὶ μὲ τὸν ἀετὸν 4713.

— Καὶ τί θέλουν καθ' ἑκάστην διὰ τροφήν; ἐρωτᾷ ἕτερος.

— Καταγίνονται 22 ἄνθρωποι δι' αὐτὰ καὶ ἀπαιτοῦνται 150 λίραι καθ' ἑκάστην.

— Περισσότερα κουστίζουν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἐπεῖπεν ἕτερος.

— Ἀλλὰ καὶ τί ὄφελος διὰ τὸ ἔθνος καὶ τὴν ἐπιστήμην, ἀντεῖπεν ὁ Καλούμπας !

. . . . . .

Παρῆλθον ἔκτοτε ἔτη τινά, καθ' ἃ ἡ φήμη τοῦ μεγάρου τῆς Καπιόκας καὶ τὰ χρέη τῶν ἀνεψιῶν τοῦ Χασομέρη ἐξίκοντο εἰς τὸ κατακόρυφον. Ἀλλ' ἤλπιζον πάντοτε οὗτοι εἰς τὴν κληρονομίαν.

Ὁ αὐτοκράτωρ δὲ ἐξηκολούθων πάντοτε νὰ ἔχῃ τὸ βλέμμα πρὸς τὸν δικέφαλον ἀετὸν καὶ ἀπελπισθεὶς φαίνεται ἐκ τῶν ἀρνήσεων τοῦ γέροντος ἀπετάνθη πρὸς τοὺς κληρονόμους, παρ' ὧν ἀπήτησεν ἐπίβλεψιν καὶ συνεχεῖς πληροφορίας. Οὗτοι δὲ καθ' ἑκάστην ἐλάμβανον δελτία περὶ τῆς ὑγείας τοῦ διασήμου ἀετοῦ, παρὰ τοῦ *ὀρνιθολογικοῦ ἰατροῦ* τοῦ θείου των. Τοσοῦτον δ' ἐκήδοντο περὶ τῆς ὑγείας του, ὥστε καὶ νεκρὸν βαλσαμωμένον, ἐσκέπτοντο, ὅτι ἠδύναντο νὰ τὸν πωλήσωσιν ἀντὶ ἀδροτάτης τιμῆς.

Ἡμέραν τινὰ τοῖς ἐδόθη τὸ ἀκόλουθον δελτίον, ὅπερ τοὺς ἐνέβαλεν εἰς μεγίστην ἀνησυχίαν.

«Σήμερον δὲν ἔφαγεν οὔτε ψυχίον κονίκλου. Διὰ τὴν αὔριον διέταξα ἁμνὸν γάλακτος, ἐὰν ὡς ἐλπίζω εἶναι καλλίτερα. Τὸν εὖρον σήμερον κεκλιμένον ἐπὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς. Εἶχε ἡμικρανίαν ἐπὶ τῆς μιᾶς κεφαλῆς καὶ ἐφώναζεν ἡσύχως τσιάου ! τσιάου ! ἐκ τῆς ἑτέρας ἵστατο καλῶς. Ὅταν ἡ μία κεφαλὴ πάσχῃ, τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι σοβαρόν, ἀλλ' ὅταν πάσχωσι καὶ αἱ δύο, τότε ἡ νόσος περιπλέκεται. Ἴδωμεν αὔριον».

Οἱ ἀνεψιοὶ μεταβάντες παρ' αὐτῷ ἀμέσως, τῷ εἶπον :

— Ἐμπιστευόμεθα εἰς σᾶς, ἰατρέ. Φροντίσατε παντὶ σθένει περὶ τῆς ὑγείας του καὶ θὰ σᾶς ἀμείψωμεν. Δὲν πρόκειται περὶ ἡμῶν τόσον, ὅσον διὰ τὸν αὐτοκράτορα, μὴ δυσαρεστηθῇ.

— Ἡσυχάσατε, φίλοι μου, τοῖς ἀπεκρίθη ὁ ἰατρὸς καὶ ἀφήσατε τὴν ὑπόθεσιν ἐπάνω μου. Δὲν τὸ κάμνω τόσον διὰ τὰ χρήματα, οὔτε διὰ τὸ παράσημον ὅπου δύναμαι νὰ λάβω, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπιστήμην, διὰ . . . τὴν . . . ἐπιστήμην.

Μετά τινας ὅμως ἡμέρας ὁ περίφημος ἀετὸς ἐχειροτέρευσε καὶ ὁ ἰατρὸς ἐσκέφθη νὰ τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν μίαν κεφαλὴν διὰ νὰ σώσῃ τὴν ἄλλην.

— Ἀδύνατον ! ἀπαντῶσιν οἱ κληρονόμοι.

— Τὴν βαλσαμόνομεν καὶ δὲν φαίνεται, τοῖς λέγει ὁ ἰατρός.

— Αἴ, τότε ἔστω, ἀπεκρίθησαν.

Ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματος ! αἰφνιδίως ὁ ἀετὸς γίνεται καλά, ἄνευ τῆς βοηθείας τοῦ ἰατροῦ, ὡς συνήθως συμβαίνει εἰς τινας σοβαρὰς καταστάσεις καὶ τοὐναντίον ἀσθενεῖ βαρέως συνεπείᾳ τοῦ γήρατος, ὁ θεῖος.

Ὅλαι αἱ ἐφημερίδες καθ' ἑκάστην ὁμιλοῦσι περὶ τούτου, τὰ δὲ ἰατρικὰ δελτία ἀναφέρουσι πάντοτε βαθμιαίαν χειροτέρευσιν τοῦ ἀσθενοῦς.

Ἦτον ὡραιοτάτη ἡμέρα τῆς ἀνοίξεως, ὁ ἥλιος ἐκτινοβόλει θαυμασίως, τὰ πρῶτα ἄνθη τοῦ ἔαρος εὐωδίαζον καὶ ἐμυροβόλουν, τὰ δὲ πτηνὰ ὅλα τριγύρω τοῦ κρυσταλλίνου δωματίου τοῦ ἀσθενοῦς περιχαρῶς καὶ χαριτωμένως ἐκελάδιζον.

Ὁποία θαυμασία ὀρχήστρα καὶ τί γλυκυτάτη ἁρμονία !

Τρίλλοι, τερετίσματα, συριγμοί, πιππιλισμοί, στριφό-φθογγοι καὶ ποικιλία κελαϊδισμάτων καὶ φωνῶν, ἀληθὲς πανδαιμόνιον πτηνολογίας, φωνοφωνίας καὶ φωνοκρουσίας ἐπεκράτει ἔξωθι τοῦ ἐπιθανατίου θαλάμου τοῦ ἐξοχικοῦ ἐκείνου μεγάρου. Περὶς δὲ τῆς κλίνης τοῦ Χασομέρη εἶχον συναθροισθῆ πάντες συγγενεῖς καὶ φίλοι, σοφοὶ ἐπιστήμονες, θαυμασταί του κτλ.

Πλησιαζούσης δὲ ὁλονὲν τῆς στιγμῆς τοῦ μοιραίου τέλους τοῦ διασήμου τούτου ἀσθενοῦς μας, ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ τὸν ἀνεγείρουν ὀλίγον διὰ νὰ καθήσῃ ἐπὶ τῆς κλίνης. Τούτου δὲ γενομένου ἔρριψε βλέμμα περὶς αὐτοῦ καὶ καλέσας τοὺς ἀνεψιούς του, τοῖς εἶπε.

— Σᾶς συνιστῶ νὰ διαμοιράσητε μεταξύ σας τὴν κληρονομίαν μου, ὡς καλοὶ ἀνεψιοί, καὶ μὲ ἀγίαν εἰρήνην.

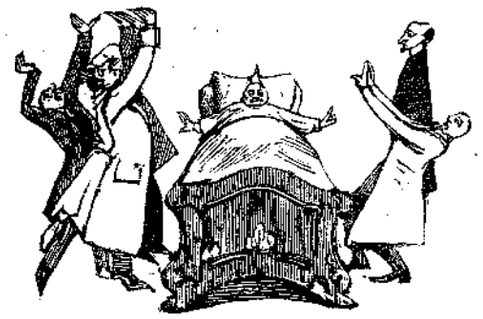

Διὰ τελευταίας δὲ κινήσεώς του ἀνεγείρας τὴν δεξιὰν χεῖρα ἤγγισε κομβίον τι ἠλεκτρικὸν παρακείμενον καὶ τεντώσας ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας ἔκλεισε διὰ παντὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς μετὰ μειδιάματος.

Ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματος τοῦ ἠλεκτρικοῦ ἐκείνου κομβίου τοῦ συστήματος τοῦ Λαμποσβύστου! χίλιοι κλωβοὶ διὰ μιᾶς ἠνεώχθησαν καὶ περὶς δέκα χιλιάδες πτηνὰ παντὸς εἴδους καὶ χρώματος, διαστάσεων καὶ μεγέθους, ἀναπετάσθησαν

ἐλεύθερα καὶ εὐτυχῆ ἀνὰ τὰ ὕψη καὶ τοὺς οὐρανοὺς μετὰ τῆς ψυχῆς τοῦ μακαρίτου, συνεπιφέροντα καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ.

Ἡ διάσημος λοιπὸν περιουσία τοῦ θείου ἀπέπτη καὶ αὕτη μετ' αὐτοῦ ! Ἄ, Χασομέρη, Χασομέρη ! τί ἔπραξες !

. . . . . .

Οἱ ἀνεψιοὶ δὲν τὸ ἐπίστευσαν. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους εἶπον : «Μᾶς μένει τὸ ἐξοχικόν μέγαρόν του τοὐλάχιστον».

Ἀλλὰ ποῦ λογαριασμὸς ἄνευ τοῦ ξενοδόχου !

Ὁ δικηγόρος Καρπίστης τοῖς παρουσίασε διαθήκην ἔχουσαν οὕτως :

«Τὸ ἐξοχικόν μου μέγαρον εἶναι ἐντελῶς ὑποθηκευμένον εἰς τὸν πιστόν μου ὑπηρέτην Σαμπατῖνον, ὅστις μοὶ ἐδάνεισε τὰ ἀναγκαιοῦντα πρὸς οἰκοδομὴν αὐτοῦ χρήματα. Συνεπῶς τῷ ἀνήκει».

Οἱ κληρονόμοι μας ἔμειναν κεχηνότες καὶ ὁ δικέφαλος ἀετός . . . . ξεύρετε ποῦ εὑρίσκεται.

(Ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ.)

Ροῦς.

— Γιατρέ μου, εἶναι ὡραῖος παπαγάλλος, ὁμιλεῖ ὅλας τὰς γλώσσας.

— Καὶ πόσων ἐτῶν εἶναι ;

— Ἄ, εἶναι μικρός, ἀφοῦ δὲν ἔβγαλεν ἀκόμη ὅλα τὰ δόντια.

— Καὶ πῶς ἔμαθεν ὅλας τὰς γλώσσας, ἀφοῦ εἶναι ἀκόμη μικρός ;

— Δηλαδή, θὰ τὰς μάθῃ, ὁμοιάζει μὲ ἐκεῖνα τὰ κοριτσάκια, ποῦ μαθαίνουν ὅ,τι τοὺς λένε αἱ γουβερνάνταις τους. Ἔχεις γουβερνάντα τοῦ λόγου σου, βάλλε τον μαζὺ καὶ θὰ μὲ θυμᾶσαι, γιατρέ μου.

Η ΠΑΝΩΛΗΣ

Δὲν εἶναι μόνον ἡ Κική,
ὁ Μίμης, ὁ Μανώλης . . .
ὅπου φοβοῦνται μὴ τυχὸν
μᾶς ἔλθῃ ἡ Πανώλης.

Ὅλος ὁ κόσμος ἤρχισεν
αὐτὴν νὰ συλλογᾶται,
κι' ἐκείνην ὀνειρεύεται
τὴ νύκτα ποῦ κοιμᾶται.

Κι' οἱ ποντικοί, ἀκούσαντες
κι' αὐτοὶ περὶ Πανώλους,
ἐτρόμαξαν μήπως ἐλθῇ
καὶ τοὺς ἁρπάξῃ ὅλους !

Ν. Σαχίνης

ΤΕΡΠΝΑ

Ὁ κ. Σ. . . κατερχόμενος ἔκ τινος διαλέξεώς του, ἐν τῇ Αἰθούσῃ τοῦ Παρνασσοῦ :

— Ἄχ ! πῶς μᾶς ἐκάματε νὰ γελάσωμεν, τῷ λέγει μετὰ θυμηδίας, δεσποινίς τις.

— Μπᾶ, ἀληθῶς, τῇ ἀπεκρίθη οὗτος; προσέχων μᾶλλον νὰ δέχηται συγχαρητήρια ἢ ν' ἀπαντᾷ ἁρμοδίως, ἤθελα νὰ ἤμουν καὶ ἐγὼ μαζύ σας νὰ διεσκέδαζον τόσον πολύ.

ΤΟΠΙΚΑ

Διάλογος μεταξὺ δύο φίλων :

— Βρὲ ἀδελφέ, ἐσὺ ἤσουν ἐδῶ· πῶς ἐδημοσίευσες πῶς μετέβης εἰς τὸ Παρίσι ;

Ὁ ἄλλος.

— Κατὰ λᾶθος, φίλε μου, κατὰ λᾶθος. Ἔγεινε λᾶθος, ἀντὶ νὰ δημοσιεύσουν ὅτι ἐπεσκέφθην τὰ Πατήσια, ἐδημοσίευσαν ὅτι ἐπεσκέφθην τὰ Παρίσια. (Καὶ γελῶν). Αὐτὸ ἄλλως τε εἶναι καὶ σύνηθες.

— Κυρία, κυρία, τὸ σκυλί σας μὲ ἐδάγκασε. .
— Τί φωνάζεις, ἀνόητε ; Αὐτό νὰ παίζει. Καὶ ἐμένα πρὶν μὲ ἐδάγκασε...
— Καὶ δὲν ἐλύσσαξες;. .
— Τί εἶπες ζῷον; μὲ ἐδάγκασε καὶ ἐλύσσαξα;...
— Μὰ ἰδέτε, βγάζει ἀφροὺς ἀπὸ τὸ στόμα του.
— Τότε ἀπὸ σένα ἐλύσσαξε, αὐτὸ ἦτο καλά!...

Ἐν τῇ ὁδῷ Αἰόλου συναντῶνται δύο γνώριμοι ἑτερόφυλοι.
— Τί κάμνετε ; Ἀλλάξατε ; Κυρία, τῇ λέγει ὁ κ. Δ. . .
— Καλά, εὐχαριστῶ, ναί, ἤλλαξα μίαν λίραν ἐδῶ εἰς τὸ ἀργυραμοιβεῖον, τῷ ἀπαντᾷ ἐκείνη.

Ἡ Κυρία Μ. . . . ἀγαπᾷ πάντοτε ν' ἀναγινώσκῃ τὰς ἐπιφυλλίδας τῶν ἐφημερίδων.
— Τί κάμνεις, πάλιν ἐκεῖ ; τῇ λέγει μετὰ θυμοῦ ὁ γέρων σύζυγός της, ὅλο μυθιστορήματα θὰ διαβάζῃς ;
— Ἄ, ὄχι, ἀγαπητέ, ἀναγινώσκω τὰ διάφορα, τῷ ἀπαντᾷ αὕτη τεταραγμένη, γράφουν διὰ τὰς γεννήσεις καὶ ἀκριβῶς ἤθελα νὰ ἴδω, μήπως ἐγεννήθη κανεὶς γνωστός μας.

Ἐν τῷ Ξενοδοχείῳ τῆς Β. . . . εἷς πελάτης.
— Θὰ φύγω ἀπ' ἐδῶ, δὲν ὑποφέρονται οἱ ψύλλοι σας καὶ οἱ κορέοι.
— Ἔχετε λᾶθος, Κύριε, τῷ ἀπαντᾷ ὁ ὑπάλληλος, ἡμεῖς μένομεν διαρκῶς ἐδῶ καὶ δὲν αἰσθανόμεθα τίποτε· καὶ σεῖς μιὰ βραδειὰ μόνον καὶ δὲν τοὺς ὑποφέρετε ;

Ὁ κ. Γ. . . . προσκληθεὶς ἐσχάτως πάλιν εἰς μονομαχίαν.
— Διάβολε ! ἔλεγεν εἴς τινα φίλον του, εἰκοσάκις ἦλθον εἰς ἔριδας καὶ πάντοτε τὴν τελευταίαν στιγμὴν ὁ ἀντίπαλος μοὶ ἐζήτησε συγγνώμην καὶ ἡ μονομαχία ἐματαιοῦτο οὕτω.
— Πῶς ; τὸν ἐρωτᾷ ἐκεῖνος, ἤδη τὸ αὐτὸ θὰ ἐπαναληφθῇ ;
— Ἄ, αὐτὴν τὴν φοράν, ὄχι, ὑπέλαβεν ὁ κ. Γ. . . . θὰ ζητήσω ἐγὼ συγγνώμην, εἶναι πλέον ἡ σειρά μου.

— Αἴ, τί κάμνει ὁ θεῖός σου, Πέτρε, ἐλπίζω, αὐτὴν φορὰν θὰ τὸν κληρονομήσῃς.
— Δὲν τὸ πιστεύω, μολονότι οἱ ἰατροί του μ' ἐβεβαίωσαν σήμερον, ὅτι ἀφεύκτως θὰ ταξειδεύσῃ διὰ τὸν ἄλλον κόσμον !
— Αἴ, λοιπόν, νὰ τα, τί ἀμφιβάλλεις ;
— Τί ἀμφιβάλλω ; Ἀφοῦ ἀποστρέφεται τὰ ταξείδια, θέλεις νὰ πιστεύσω ἤδη, ὅτι θ' ἀποφασίσῃ οὗτος νὰ κάμῃ ἓν τόσον μέγα καὶ ἐπικίνδυνον ταξείδιον ;

— Βλέπεις, ἔλεγε πατήρ τις εἰς τὸν υἱόν του, πάντοτε τὰ μανιτάρια βγαίνουν μὲ τὴν ὑγρασίαν.
— Ἄ, δι' αὐτὸ ἔχουν λοιπὸν τὸ ἴδιον σχῆμα μὲ ταῖς ὀμβρέλλαις, ἀπήντησεν ὁ εὐφυὴς παῖς, ποῦ βγαίνουν καὶ αὐταῖς μὲ τὴν βροχήν.

Δύο Κυρίαι ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, ἤριζον ἐσχάτως, ἔν τινι συναστροφῇ, περὶ πρωτείων, ὅτε παρεμβάντος ὑπουργοῦ τινος παρευρισκομένου, ὅπως λύσῃ τὴν διαφοράν :
— Τί βαθμὸν ἔχουν οἱ σύζυγοί σας ; ἠρώτησεν αὐτάς.
— Ἔχουσι τὸν αὐτὸν βαθμόν, ἀπήντησαν αὗται.
— Ποῖος ἐκ τῶν δύο εἶναι ἀρχαιότερος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ; ἠρώτησεν εἶτα.
— Συγχρόνως προήχθησαν, τῷ εἶπον.
— Τότε· τίς ἔχει μεγαλειτέραν ἡλικίαν ;
— Ἀκριβῶς καὶ οἱ δύο ἄγουσι τὸ τριακοστὸν δεύτερον ἔτος.

— Περίεργον ! ἀπαντᾷ συλλογιζόμενος ὁ ὑπουργός. Καὶ οἱ δύο φαίνονται ἀνόητοι, ἀφοῦ οὐδέτερος κατορθώνει νὰ ὑπερβῇ τὸν ἄλλον.
Αἱ Κυρίαι τότε παρετήρησαν ἀλλήλας ἐκστατικαί.
— Ἑπομένως, ἡ ἀνοητοτέρα ἐξ ὑμῶν ἄς καταλάβῃ τὴν πρώτην θέσιν, συνεπέρανεν ὁ ὑπουργός.
Ἀμφότεραι ὑπεχώρησαν.

ΤΟ ΜΕΣΗΜΕΡΙ ΤΟΥ ΨΑΡΑ

(Εἰκὼν ἐκ τοῦ Φυσικοῦ)

Σὰν καταγάλαζο πανί, σὲ κάμπο ἁπλωμένο
'ποῦ τὸ φιλεῖ γλυκὸς βορειὰς καὶ φουσκοκυματίζει
κι' ἡ μιά του ἄκρη μακρυὰ τὸν οὐρανὸ χωρίζει
ἔτσι μοιάζει τῆς θάλασσας τὸ πρόσωπο βρεγμένο·

Πέρα ! στὴν καρσινὴ μεριὰ ἡ Δῆλος ἀχνοσβύνει
κρυμμένη ἀπὸ τὸ θόλωμα 'ποῦ ὁ Ὀστριογάρμπης [πέρνει
κι' ἀνασηκώνει σύγνεφα, ποῦ ἡ Τῆνος τῆς τὰ φέρνει
ἀπὸ τῆς Ἄνδρου τὸ στενό . . .—Εἶναι καιρὸς ποῦ [δίνει

θάρρος, ζωὴ γιὰ τὸν ψαρᾶ, νὰ βγάλῃ τὸ ψωμί του,
καὶ πάῃ γιὰ τὸ ψάρεμα τραβῶντας τὸ κουπί του.

Τραβάει μ' ἱδρώτα τὸ κουπί, καί που καί που τ' [ἀφίνει,
κι' ὅλο τὸν καίει τῆς ζωῆς τὸ ἄστρο τὸ ἀναμμένο
ὁ Ἥλιος ! εἰς τὸν ἵδρωτα τὸν ἔχει βουτημένο. . .
μὰ μ' ὅλο του τὸ ἵδρωμα, τρώει ψωμί καὶ δίνει
καὶ στὸ παιδί του τὸ φτωχὸ μ' ἐλῆες καὶ μὲ κρομ- [μύδια
—Γιὰ τὴ ζωὴ παλεύουνε μὲ δόλωμα κι' ἀρμίδια !..

Κάψα, φωτιὰ καλοκαιριοῦ, γυιὸ καὶ πατέρα δέρνει,
στὴν λαύρα τοῦ καλοκαιριοῦ σὲ ντάλα μεσημέρι·
ἀλλὰ ὁ πόθος ! ποῦρχονται ψάρια ἀπὸ ξένα μέρη
καὶ θὰ τὰ πιάσουν...τοὺς ἐξεχνάει κι' εἰς ὄνειρα τοὺς [φέρνει.

Κι' ὅλο τραβοῦνε τὰ κουπιά, καὶ φθάνουν στ' ἀλη- [βάρια
καὶ ρίχνουν τῆς ἀπετονιές, τὸ σκίρτο καὶ τ' ἀρμίδια
μὰ πάλι κακορρυζικιά, μ' ἐλῆες καὶ μὲ κρομμύδια
θὰ κλείσῃ κι' ἡ σημερινή, γιατὶ δὲν πιάσαν ψάρια !..

Κι' ἔτσι περνοῦνε τὴ ζωὴ κακιά, δυστυχισμένη
καὶ πότε πότε τοὺς γελάει σὰν Μοῖρα παιχνιδιάρα,
σὰν καλὴ μάνα τὸ παιδὶ στῆς φτώχιας τὴν κατάρα...
—Γιατὶ ἡ Μοῖρα τοὔγραψε ζωὴ βασανισμένη.

Ἀπὸ τὸ Νησάκι μας τῇ 5 Ἰουλίου 1899

Ι. Γ. Νάννος

ΠΑΡΑΠΟΝΟΝ ΠΑΡΕΜΠΟΔΙΖΟΜΕΝΟΥ

Νεκρὰ ἂν ἤσουν, θὰ 'λεγα :
«Ἀπέθανεν ἐκείνη,
Ἥτις ζωὴν ἠδύνατο
Καὶ εἰς ἐμὲ νὰ δίνῃ».

Ἂν εἶχες φύγῃ, μακρυὰ
Θὰ ἔλεγα γιὰ σένα :
«Κατηραμένη ἡ στιγμὴ
Ποῦ ἔφυγες στὰ ξένα».

Ἂν ἤσουν ἄσπλαχνος, χωρὶς
Ποσῶς νὰ σὲ λυπήσω,
Θὰ ἔλεγα, μὲ στεναγμόν :
«Γιατὶ νὰ σ' ἀγαπήσω» !

Ἀλλὰ νὰ εἶσαι ἄγγελος,
Νὰ ζῶμε, σὲ μιὰ πόλι,
Νὰ μὴ σὲ βλέπω, εἶναι σκληρό !
Καὶ νὰ σὲ βλέπουν ὅλοι.

Ν. Σαχένης

ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΒΑΡΙΕΤΕ

Ἐκ τόσον φιλοτίμως ἐργαζόμενος θίασος «Ἕλλην. Δραμ. Ἑταιρεία», νέας καθ' ἑκάστην παρουσιάζων ἐκπλήξεις εἰς τὸ πολυπληθὲς αὐτοῦ ἀκροατήριον, τὸ ὁποῖον καθ' ἑκάστην συρρέει ἀποτελούμενον ἀπὸ τὸν καλλίτερον κόσμον, βαίνει ἀπὸ ἐπιτυχίας εἰς ἐπιτυχίαν. Οὕτω κατὰ τὰς τελευταίας αὐτὰς ἡμέρας ἐδίδαξε νέαν ἀστειοτάτην φάρσαν τοῦ κ. Μάρκ—Μασὲλ καὶ Δελακούρ, κατ' ἐπιτυχεστάτην καὶ τελείαν μετάφρασιν τοῦ φίλου κ. Γ. Ν. Διαμάντη δικηγόρου, ὀνομαζομένη «Οἱ ἔρωτες τῆς Κλεοπάτρας».

Οἱ «Ἔρωτες τῆς Κλεοπάτρας» χάρις εἰς τὴν ἔξοχον καὶ ἐντελῆ ἐκτέλεσιν τῆς κ. Ὀλυμπίας Λαλαούνη ὡς Κλεοπάτρας, τοῦ κ. Δαμάσκου ὡς Γιουλιστάν, τοῦ λαμπροῦ κ. Παπαϊωάννου ὡς Κουνενέ, τοῦ κ. Καντιώτου ὡς Κοτεβίλ καὶ τοῦ κ. Γεωργοπούλου ὡς Ξενοδόχου καὶ Παρέδρου, εἶναι μέχρις σήμερον ἡ πρώτη θεατρικὴ ἐπιτυχία τῆς ἐφετεινῆς περιόδου.

Ἐπίσης ὡραιότατα ἐδιδάχθη καὶ ὑπερήρεσεν ἡ χαριτωμένη μονόπρακτος κωμῳδία τοῦ κ. Λάσκαρη «Τὸ κοκαλάκι τῆς νυχτερίδας», καθὼς καὶ μία ὡραιοτάτη Γαλλικὴ φάρσα τοῦ Δεβαλιὲρ «Δάνεισέ μου τὴν γυναῖκα σου» ἐπιγραφομένη, κατὰ γλαφυρὰν μετάφρασιν τοῦ κ. Ἀλεξίου, προκαλέσα τὸν ἀτελεύτητον γέλωτα τοῦ ἀκροατηρίου.

Κατὰ τὰς τελευταίας δὲ ταύτας ἡμέρας ἐδιδάχθη τὸ ἔξοχον δρᾶμα τοῦ περιφανοῦς Μὰξ-Νορδάου «Δικαίωμα ὁ ἔρως ;» τὸ ὁποῖον καὶ πάλιν ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ θαυμάσωμεν τὴν λαμπρὰν ὑποκρισίαν τῆς κ. Ὀλυμπίας Λαλαούνη εἰς τὸ πρόσωπον τῆς Βέρθας καθὼς καὶ τὸν κ. Πετρίδην ὡς Βάρμουντ καὶ τὸν κ. Δαμάσκον ὡς Βαρδελὼμ καὶ τὸ κοινωνικὸν τοῦτο δρᾶμα ὑπερήρεσε εἰς τὸ πάντοτε πολυπληθὲς ἀκροατήριον τὸ ὁποῖον καθ' ἑκάστην συχνάζει εἰς τὸ Βαριετέ.

Τέλος ὁ θίασος, χάρις εἰς τὰ ἔξοχα salons fermés τῆς Δοῦζε, καὶ εἰς τὰς ὅλας καινουργεῖς ἐνδυμασίας τῶν ἠθοποιῶν, εἶναι ὁ περισσότερον εὐπρόσωπος θίασος τῆς ἐφετεινῆς θερινῆς περιόδου.

Θ. Κ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

ΤΑ ΝΕΑ ΓΕΩΠΟΝΙΚΑ

Ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον ἐκδίδοται ἄριστον μηνιαῖον περιοδικόν, περιέχον πολλὰς ὁδηγίας διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν καλλιέργειαν ἀγρῶν, ἀμπέλων, κήπων, ὀπωροφόρων δένδρων, τῆς ἐλαίας, ἀνθέων, διὰ τὴν κτηνοτροφίαν, ὀρνιθοτροφίαν, ἐλαιοκομίαν, οἰνοποιΐαν, σηροτροφίαν, μελισσοκομίαν· δι' ἀσθενείας φυτῶν κλπ. Συντάκται· οἱ ἐπιφανέστεροι τῶν γεωπόνων τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκδότης Σ. Χασιώτης, διευθυντὴς τοῦ Γεωργικοῦ Σταθμοῦ Τίρυνθος εἰς Ναύπλιον (Grèce), πρὸς ὃν ἀπευθύνονται αἰτήσεις ἐγγραφῆς συνδρομητῶν ἐπὶ προπληρωμῇ δρ. 2 τὸ ἑξάμηνον καὶ 4 τὸ ἔτος. Ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ φρ. χρ. 4.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

Αἴνιγμα, 10ον

Μὲ δυσκολίαν ἔρχεται,
ἀναχωρεῖ μὲ βίαν
καὶ χωρὶς ὄργανον κανὲν
ἁρμονικῶς κτυπᾷ·
μᾶς βασανίζει ἀπηνῶς
τὴν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν
κ' ὅλα τοῦ κόσμου τὰ δεινὰ
γλυκιαίνει, σιωπᾷ.

Αἴνιγμα, 11ον

Μαυρίζω ὅπως σύννεφο
τοῦ οὐρανοῦ μαυρίζει
κ' ἂν εἶμαι μαῦρος ἀληθῶς,
κανεὶς δὲν τὸ γνωρίζει·
κανεὶς δὲν ξεύρει ἂν ἐγὼ
εἶμαι καλὸς τῷ ὄντι
γ' αὐτὸ ἂς παύσουν δι' ἐμὲ
τὰ σχόλια κ' οἱ πόνοι.
Εἰς τοὺς ναοὺς μὲ συναντᾷς
εἰς τοὺς ναοὺς μέ χάνεις
καὶ ἀπ' ἐμὲ παρηγορὶα
λαμβάνεις πρὶν πεθάνῃς.

Ἐρώτησις, 12η

Τί δύναται ὁ ἄνθρωπος
χωρὶς λεπτὰ νὰ κάνῃ,
κ' ἀφοῦ τὰ κάνει ἠμπορεῖ
κ' ὁ ἴδιος νὰ ξεκάνῃ;

Ν. Σαχίνης

Σημ. Εἰς τὸν πρῶτον λύτην δύο ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἀσκήσεων, δοθήσεται ὡς δῶρον ἓν βιβλίον. Τῶν δὲ λοιπῶν δημοσιευθήσονται τὰ ὀνόματα.

ΛΥΣΕΙΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΑΣΚΗΣΕΩΝ

1ου ΤΕΥΧΟΥΣ

Αἴνιγμα 1ον Ἡ Γυνή.

Ἔλυσαν αὐτὸ οἱ κ. κ. Δ. Φόρος, Ἰω. Ἀγγελίδης, Κωνσταντῖνος Παπαοικονόμου, Δ. Ροδίτης ἐξ Ἀθηνῶν, ἡ Δνὶς Κλεάνθη Μανιατάκη ἐκ Καλαμῶν, ὁ κ. Π. Παπαγιαννακόπουλος ἐκ Λαρίσσης.

Αἴνιγμα 2ον Νοῦς—ποῦς—οῦς.

Ἔλυσαν αὐτὸ οἱ κ κ. Δ. Φόρος, Κ. Παπαοικονόμου, ἡ Δνὶς Ἀγλαΐα Σχεδαρέση, Ἰω. Ἀγγελίδης ἐξ Ἀθηνῶν, ὁ κ. Παπαγιαννακόπουλος ἐκ Λαρίσσης καὶ ἡ Δνὶς Κλεάνθη Μανιατάκη ἐκ Καλαμῶν.

Ἐρώτησις 3η Τράνσβαλ.

Ἔλυσαν αὐτὴν οἱ κ. κ. Δ. Φόρος, Κ. Παπαοικονόμου, ἡ Δνὶς Ἀγλαΐα Σχεδαρέση καὶ ὁ κ. Ἰω. Ἀγγελίδης, ἐξ Ἀθηνῶν ὁ κ. Π. Παπαγιαννακόπολος ἐκ Λαρίσσης καὶ ἡ Δνὶς Κλεάνθη Μανιατάκη ἐκ Καλαμῶν.

Ἐρώτησις 4η Ὄνος—πόνος.

Ἔλυσαν αὐτὴν ὁ κ. Παπαοικονόμου ἐξ Ἀθηνῶν καὶ ἡ Δνὶς Κ. Μανιατάκη ἐκ Καλαμῶν.

Ἐρώτησις 5η Ὁ ἄνθρωπος.

Ἔλυσαν αὐτὴν ὁ κ. Παπαοικονόμου, ὁ κ. Ἰω. Ἀγγελίδης, ὁ κ. Δ. Φόρος, καὶ Δ. Ροδίτης, ἐξ Ἀθηνῶν καὶ Δνὶς Κ. Μανιατάκη ἐκ Καλαμῶν.

Σημ. Τὸ βραβεῖον λαμβάνει ὁ πρῶτος ἀποστείλας τὰς λύσεις κ. Δ. **Φόρος**, ἐξ Ἀθηνῶν.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΦΥΣΕΩΣ,,

Σ. Κ. Ἰσμαΐλιαν, Ἐπιστολὴ ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν διὰ φροντίδα. Βεβαίως σᾶς θεωροῦμεν λοιμοβλήτους, τοὐλάχιστον προσκαίρως καὶ δέον νὰ ὑποστῆτε τοῦ καθαρτηρίου τὰς βασάνους· ἀλλὰ γράφετέ μας συχνότερον.—Ο Γ. Κ. Μελίτην. Δέον νὰ διατελῆτε πρὸς τοῦτο συνδρομητής μας. Σᾶς γράφομεν καὶ ταχυδρομικῶς.—Μ. Ν. Μασσαλίαν. Συνδρομή σας ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν.—Κ. Σ. Κώνπολιν. Νέους συνδρομητὰς ἐνεγράψαμεν. Σᾶς εὐχαριστοῦμεν. Προσεχῶς στέλλομεν ἀποδείξεις.—Ο. Χ. Ἐνταῦθα. Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ τὰς λίαν κολακευτικὰς ὑπὲρ τοῦ φύλλου μας ἐκφράσεις σας. Εἶναι καθῆκον νὰ βαίνομεν παραλλήλως, πρὸς τὴν τῶν συνδρομητῶν μας ἔκθυμον ὑποστήριξιν, πρὸς διάδοσιν ὠφελίμων γνώσεων.—Ν. Ν. Βόλον, Δελτάριον ἐλήφθη. Προσεχῶς συνεννοούμεθα, μολονότι δυσχερὴς ἡ εὐθύνη.—Μ. Κ. Γαλάζιον. Εὐχαριστοῦμεν διὰ καλὴν διάθεσίν σας καὶ δεχόμεθα πρότασίν σας, ἀφίνοντες ὑμᾶς εἰς τὴν διάθεσίν σας. Γράψατέ μας.—Π. Κ. Ἄργος Ζητούμενοι ἀριθμοὶ σᾶς ἀπεστάλησαν.—Κ. Σ. Σπάρτην. Ζητουμένους ἀριθμοὺς σᾶς ἀπεστείλαμεν.—Π. Κ. Ἀλεξάνδρειαν. Ἐπιστολὴ ἐλήφθη καὶ σᾶς ἀπηντήσαμεν ἀμέσως, διὰ δελταρίου. Ἐλπίζομεν τέλος ν' ἀπεστείλατε κιβώτιον εἰς Ἀλεξάνδρειαν.—Ι. Κ. Ζαγαζίκ. Δελτάριον καὶ χρήματα ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Ἀναμένομεν ἤδη εἰδήσεις σας περὶ τόμων.—Ν. Ζ. Βόλον. Ἤδη μὲ νέας βελτιώσεις περιοδικοῦ μας, ἐλπίζομεν νὰ ἐξακολουθήσητε.—Μ. Β. Κάϊρον. Καλῶς, ἀναμένομεν συντόμως.—Α. Κ. Γαστούνην. Ἀναμένομεν νεωτέραν σας.

Ἐν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῶν Καταστημάτων Ἀνέστη Κωνσταντινίδου